

Γενικό Λύκειο Βαθέος Αυλίδας

Σχολικό Έτος : 2016-2017

Project Α΄ τάξης Λυκείου

Θέμα :

Η Μουσική ως μέσο έκφρασης και πολιτισμού

Ομάδα Μαθητών Α΄ τάξης - Τμήμα Α1

ΟΜΑΔΕΣ

PIZZETI

ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ

ΓΡΗΓΟΡΙΑ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ

ΜΑΡΙΑ ΚΑΡΤΑΛΑ

ΓΚΟΥΡΠΡΙΤ ΓΚΟΥΡΠΡΙΤ

SUICIDE SQUAD

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΒΛΑΧΟΣ

ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΖΙΖΟΛΛΙ

ΕΓΓΙ ΣΑΧΟΛΛΙ

Η ΟΜΑΔΑ ΤΟΥ XXX

ΜΑΝΟΣ ΓΙΑΝΝΗΣ

ΚΛΑΡΙΤΑ ΝΤΟΚΑ

ΜΑΡΙΟΣ ΓΚΡΕΚΟΥ

N.E.X.B

ΝΙΚΟΛΕΤΑ ΚΑΡΤΑΛΑ

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΖΥΓΟΥΡΗ

ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ ΚΑΣΟ

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Περιεχόμενα

Περιεχόμενα.....	3
Πρόλογος.....	5
Εισαγωγή.....	6
Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα.....	7
Η καλλιτεχνική δημιουργία στη μουσική.....	8
Κόστος παραγωγής στη Μουσική Βιομηχανία.....	8
ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ.....	10
Αρχαία ελληνική μουσική.....	10
Ομηρική εποχή (1000 - 700 π.Χ.).....	10
Εποχή των Λυρικών (700 - 550 π.χ).....	11
Κλασική Εποχή(550 - 450 π.Χ.).....	11
Μουσικά όργανα.....	11
Βυζαντινή μουσική.....	12
Ιστορική πορεία.....	13
Προέλευση και πρώιμη χριστιανική περίοδος.....	13
Τα μουσικά όργανα της βυζαντινής περιόδου.....	13
Ύστερη βυζαντινή και μεταβυζαντινή περίοδος.....	14
Σχέση Βυζαντινής Εκκλησιαστικής και Δημοτικής Μουσικής.....	14
Ιστορική αναδρομή.....	14
Η εποχή του Νέου Βυζαντινού Μέλους.....	15
Ακμή της βυζαντινής περιόδου.....	15
Παραδοσιακή Μουσική.....	17
Η Ιστορία της Παραδοσιακής μουσικής.....	17
Παραδοσιακά Μουσικά Όργανα:.....	17
Κλασική μουσική.....	20
Μπαρόκ μουσική.....	20
Πρώιμη περίοδος.....	21
Τα οφέλη της κλασικής μουσικής.....	22
POP MUSIC.....	23
Κύρια χαρακτηριστικά.....	23
RAP MUSIC.....	25
RAP: πώς δημιουργήθηκε.....	25
Τα παρακλάδια της Rap μουσικής.....	25
Πώς επηρέασε την κοινωνία.....	26
ROK ΜΟΥΣΙΚΗ.....	27
1. Ο όρος "ROCK".....	27
2. Προέλευση της "ROCK" μουσικής.....	27
3. Τα είδη της "ROCK" μουσικής.....	28
Post – Rock.....	28
Punk – Πανκ.....	28
Rock & Roll.....	28
Alternative rock.....	29
Τα κορυφαία συγκροτήματα στην ιστορία της Ροκ μουσικής.....	30
Φεστιβάλ Γούντστοκ.....	31

Μουσικά Top 10	33
Οι Top 10 συναυλίες όλων των εποχών στην Ελλάδα	33
Οι 10 μεγαλύτερες συναυλίες της ιστορίας (μέχρι το 2010)	34
Οι 10 πιο εμπορικοί δίσκοι της ιστορίας	35
Τα 10 πιο πετυχημένα τραγούδια στην Ελλάδα	36
Τα soundtracks που άφησαν εποχή	36
ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ	37
Μεθοδολογία Έρευνας	37
Συλλογή Υποστηρικτικού Υλικού	37
Ερωτηματολόγιο	38
Τρόπος επεξεργασίας δεδομένων από τα ερωτηματολόγια	38
Αποτελέσματα απαντήσεων ερωτηματολογίου	39
Συμπεράσματα της δημοσκόπησης	43
Συνέντευξη	44
Συμπεράσματα συνέντευξης	45
ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	46
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	47
Ερωτηματολόγιο Μουσική - Α1	47
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ-ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	50

Πρόλογος

Οι μαθητές του τμήματος Α1 συνεργάστηκαν για την εργασία με θέμα την **ΜΟΥΣΙΚΗ** αποσκοπώντας στην συνεργασία των μαθητών και στην εξάντληση του θέματος. Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε όλα τα μέλη των ομάδων όπου συμμετείχαν στην εργασία. Επίσης θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε όλους τους μαθητές από κάθε τάξη που συμπλήρωσαν τα ερευνητικά ερωτηματολόγια. Τέλος ευχαριστούμε τον κ. Κορέλη Αντώνη που συνέβαλε στην ολοκλήρωση της εργασίας.

Εισαγωγή

Στις μέρες μας η μουσική βιομηχανία έχει αναπτυχθεί ραγδαία σε σχεδόν όλους τους τομείς της για αυτό η κάθε ομάδα ανέλαβε από ένα κλάδο της .Ο κύριος στόχος της παρούσας εργασίας μας είναι να ορίσουμε και να περιγράψουμε την μουσική βιομηχανία σε όσο γίνεται περισσότερα επίπεδα. Αυτή τη φορά όμως θέλουμε να επικεντρώσουμε πιο συστηματικά και σε βάθος σε θέματα που αφορούν τα μέσα , όπως διαμορφώνονται στην πολύ ιδιαίτερη περίοδο που ζούμε . Θα επιχειρήσουμε να διερευνήσουμε όλα αυτά μέσα από μια συζήτηση με έναν ειδικό. Να βρούμε έγκυρες και σαφείς απαντήσεις για απορίες που έχουν όλοι , να ενημερώσουμε και να ενημερωθούμε για τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η καλλιτεχνική βιομηχανία , το κόστος άλλα και τους στόχους της. Να διερευνήσουμε τη ζωή τη μουσική στο παρελθόν, ακόμη να επικοινωνήσουμε με την ομάδα, να μάθουμε τις ωφέλειες της ομαδικής εργασίας και της συνεργασίας. Να ενημερώσουμε τους συνομηλίκους σφαιρικά, με σαφήνεια και πληρότητα για ό, τι τους συμβαίνει .Θα ενσωματώνουμε τα αποτελέσματα μιας έρευνας που θα πραγματοποιήσουμε με ερωτηματολόγια που θα απαντηθούν από μαθητές όλων των τάξεων του Λυκείου μας, από το οποίο θα καταλήξουμε σε πολύ ενδιαφέροντα και αποκαλυπτικά συμπεράσματα.

Οι στόχοι μας

Ο βασικός στόχος κατά την ενασχόλησή μας με το θέμα της μουσικής είναι να γνωρίσουμε τα είδη της, τα μουσικά όργανα και την ιστορική εξέλιξή της από την αρχαιότητα ως σήμερα.

Ερώτημα 1^ο : Ποια σπουδαιότερα μουσικά ρεύματα επηρέασαν την κοινωνική ζωή των ανθρώπων στις περιοχές που εμφανίστηκαν ;

Ερώτημα 2^ο : Ποιες είναι οι μουσικές προτιμήσεις των εφήβων στην εποχή μας ;

Ερώτημα 3^ο : Πόσα χρήματα διαθέτουν οι νέοι ώστε να ακούν την μουσική που τους αρέσει;

Ερώτημα 4^ο : Ποιες στιγμές προτιμούν συνήθως να ακούν μουσική;

Ερώτημα 5^ο : Πως αντιλαμβάνονται τη μουσική ως μέσο πολιτισμού και έκφρασης αλλά και τι μουσική παιδεία έχουν;

Επιπρόσθετα, θα θέλαμε να ρωτήσουμε κάποιον ειδικό για τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι καλλιτέχνες που δημιουργούν ένα τραγούδι ή έναν δίσκο καθώς και ποιες εταιρείες υπάρχουν και με ποιο τρόπο τους βοηθούν . Ένα ακόμα ενδιαφέρον θέμα που θα μας απασχολήσει είναι σχετικά με την εμπορικότητα και την διαφήμιση, δηλαδή τους τρόπους προώθησης της δουλειάς των επαγγελματιών και πως αυτή άλλαξε εξαιτίας των μέσων κοινωνικής δικτύωσης που παρέχουν στους χρήστες την δυνατότητα να ακούν μουσική δωρεάν. Τέλος , μας ενδιαφέρει να μάθουμε την άποψη του ειδικού όσον αφορά το μέλλον των επαγγελματιών που σχετίζονται με την μουσική.

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

Στην εργασία αυτή τα γνωστικά αντικείμενα που εμπλέκονται είναι η Νεοελληνική Γλώσσα, οι Εφαρμογές της Πληροφορικής, τα Μαθηματικά και η Στατιστική.

Η Νεοελληνική Γλώσσα για να συντάξουν και να γράψουν τα κείμενά τους.

Τα Μαθηματικά που βοήθησαν τα παιδιά να επεξεργαστούν τα ερωτηματολόγια και να καταλήξουν με τη βοήθεια της Στατιστικής στα αποτελέσματά τους.

Σχετικά με τις Εφαρμογές της Πληροφορικής χρησιμοποιήθηκαν η Επεξεργασία Κειμένου, το Λογιστικό Φύλλο, η Δημιουργία Παρουσιάσεων και οπωσδήποτε το Διαδίκτυο για την αναζήτηση των πληροφοριών. Επίσης χρησιμοποιήθηκαν σύγχρονα εργαλεία web 2.0 με τη βοήθεια των οποίων δημιουργήθηκαν, δημοσιεύτηκαν αλλά και επεξεργαστήκαν τα αποτελέσματα ηλεκτρονικής δημοσκοπήσης αλλά και εργαλείων διαμοιρασμού της πληροφορίας.

Η καλλιτεχνική δημιουργία στη μουσική

Ως μουσική ορίζεται η τέχνη που βασίζεται στην οργάνωση ήχων με σκοπό τη σύνθεση, εκτέλεση και ακρόαση/λήψη ενός μουσικού έργου. Με τον όρο εννοείται επίσης και το σύνολο ήχων από το οποίο απαρτίζεται ένα μουσικό κομμάτι.

Η μουσική είναι τρόπος ζωής και έκφρασης. Με τη μουσική ταξιδεύεις, ξεπερνάς πιο εύκολα ένα πρόβλημα και

κουβαλάς μέσα σου μια μελωδία ή ένα στίχο. Μέσα στη σκέψη σου ανακατεύονται και τα ακούσματά σου και χωρίς να το ελέγχεις σε κάνουν πιο ήρεμο, πιο επιθετικό, πιο δυνατό, πιο αισιόδοξο και όμως τελικά στην εποχή μας πιο εύκολο, πιο συμβιβασμένο και πιο

βουτηγμένο στη σκοτεινή σου άγνοια. Η μουσική είναι και συνήθεια, θέλει χρόνο για να την κατανοήσεις να την νιώσεις, θέλει χρόνο να τη συνδυάσεις με στιγμές σου καθημερινές και να γίνει κομμάτι της ζωής σου που σου δίνει χαρακτήρα και στήριγμα πάντα όταν το ζητήσεις. Έχουν γραφτεί τραγούδια που εκφράζουν τη χαρά, τη λύπη, τη γέννηση, τον θάνατο, τον έρωτα, τον χωρισμό, την ηλικία, την πολιτική κλπ. Η τέρψη αυτή που εξάγει ο ακροατής από το μουσικό έργο εξαρτάται, σε μεγάλο βαθμό, από τον μουσικό και ευρύτερο καλλιτεχνικό πολιτισμό της ιδιαίτερης καταγωγής και διαμονής του καθώς και από τα μουσικά ύφη και είδη με τα οποία είναι προσωπικά εξοικειωμένος.

Κόστος παραγωγής στη Μουσική Βιομηχανία

Η αξία που προκύπτει από τις πωλήσεις των δισκογραφικών εταιριών ακολούθησε αντίστοιχη εξέλιξη με αυτή της ποσότητας, εκτιμάται δε σε €54,7 εκ. το 2002 από € 62,1 εκ. το 2001. Υπενθυμίζεται ότι τα αναφερόμενα μεγέθη προέρχονται από νόμιμες δραστηριότητες και δεν περιλαμβάνουν την παράνομη πώληση δισκογραφικών προϊόντων. Σύμφωνα με εκτιμήσεις της Ε.Ε.Π.Η., η ποσότητα των πειρατικών δισκογραφικών προϊόντων που διατέθηκε στην Ελλάδα κατά το 2001 ανήλθε στα ίδια περίπου επίπεδα με την αντίστοιχη νόμιμη. Δηλαδή, τα πειρατικά δισκογραφικά προϊόντα κατέλαβαν το 50% της συνολικής εγχώριας αγοράς (νόμιμης και παράνομης). Όσον αφορά τον αριθμό τεμαχίων που διακινήθηκαν κατά το 2001, το μεγαλύτερο μέρος της αγοράς κατά το 2001 καλύφθηκε από τα CD (περίπου 81%) και ακολούθησαν τα CD singles και οι κασέτες με 14% και 4% αντίστοιχα.

Πωλήσεις δισκογραφικών εταιριών

	2006	2007	2008
Σε εκατ. ευρώ	45,4	42,4	30,3
Σε εκατ. τεμάχια	7,05	7,60	5,60

Ο τζίρος των δισκογραφικών εταιριών μειώθηκε το 2008 κατά 28,5% σε σχέση με το 2007 και τα τεμάχια (cd) κατά 26,3%.

74

Κόστος εγκατάστασης και λειτουργίας Τα κυριότερα κόστη που αντιμετωπίζουν οι εταιρείες του κλάδου είναι το κόστος εγκατάστασης, το κόστος λειτουργίας (α' υλών, προσωπικού) και το κόστος απόκτησης των αδειών. Δεδομένου ότι το τελευταίο εξαρτάται από διάφορους εξωγενείς παράγοντες όπως είναι οι αμοιβές που ζητούν οι μουσικοί ή οι κινηματογραφικοί παραγωγοί, οι προσδοκώμενες πωλήσεις κλπ, δεν είναι εύκολο να καταμετρηθεί. Επιπλέον, το σχετικό κόστος μπορεί να το έχει αναλάβει μια εταιρεία έκδοσης έντυπων μέσων ενημέρωσης ή μια εταιρεία διανομής κινηματογραφικών ταινιών και κατά συνέπεια ενδέχεται να μην επιβαρύνει την παραγωγή των εταιρειών του κλάδου. Κατά συνέπεια δεν μπορούμε να έχουμε μια τάξη μεγέθους για το συγκεκριμένο κόστος για τις εταιρείες του κλάδου. Ο μηχανολογικός εξοπλισμός και οι εγκαταστάσεις των εταιρειών του κλάδου οφείλουν να έχουν κάποια ελάχιστα πρότυπα. Πιο συγκεκριμένα η παραγωγική διαδικασία είναι απαραίτητο να γίνεται σε χώρους απόλυτα στεγανούς με ρυθμιζόμενες επακριβώς συνθήκες περιβάλλοντος (θερμοκρασία και υγρασία) και απόλυτα καθαρή ατμόσφαιρα. Συνεπώς η ύπαρξη των κατάλληλων εγκαταστάσεων είναι σημαντικός παράγοντας για την επίτευξη υψηλής ποιότητας των τελικών προϊόντων. Επιπλέον απαιτείται και η χρήση σημαντικού μηχανολογικού εξοπλισμού. Οι πιο εξελιγμένες τεχνολογικές λύσεις προσφέρουν πιο ποιοτικό τελικό προϊόν. Το κόστος των μηχανολογικών εγκαταστάσεων ξεκινάει από τα €300.000 και αυξάνει ανάλογα με τις ανάγκες που επιθυμεί να καλύψει η εταιρεία σε παραγόμενη ποσότητα, ποιότητα και καθετοποίηση (παραγωγή ετικετών για οπτικούς δίσκους, ψηφιακή εκτύπωση κλπ). Το κόστος της μηχανολογικής εγκατάστασης για παραγωγή προηγμένων οπτικών δίσκων bluray υπολογίζεται σε €2.000.000. Η χρηματοδότηση του πάγιου εξοπλισμού μπορεί να επιτευχθεί και μέσω των αναπτυξιακών νόμων. Οι πρώτες ύλες που απαιτούνται για την παραγωγή οπτικών δίσκων είναι το πολυκαρβονικό πλαστικό και το αλουμίνιο. Οι εταιρείες του κλάδου μορφοποιούν το πολυκαρβονικό πλαστικό έτσι ώστε να πάρει την μορφή και τα χαρακτηριστικά του οπτικού δίσκου. Στην συνέχεια χρησιμοποιούν άλλες πρώτες ύλες όπως το αλουμίνιο για την τελική διαμόρφωση των οπτικών δίσκων. Το κόστος των πρώτων υλών σε συνδυασμό με το κόστος της ενέργειας (ηλεκτρική) που απαιτείται για τη μορφοποίηση του οπτικού δίσκου υπολογίζεται ότι αποτελεί το 70% του συνολικού κόστους παραγωγής.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Αρχαία ελληνική μουσική

Με τον όρο **Αρχαία Ελληνική Μουσική** ονομάζουμε ολόκληρο τον μουσικό πολιτισμό που συνοδεύει την αρχαία ελληνική ιστορία και μελετάται κυρίως από τον 8ο αιώνα π.χ. και εξής καθώς πριν από την εποχή αυτή, τα στοιχεία που υπάρχουν είναι ελάχιστα και περιορίζονται περιληπτικά στα παρακάτω:

- Κυκλαδικός πολιτισμός (τέλη της 3ης χιλιετίας π.χ.): Βρέθηκαν μουσικές παραστάσεις που απεικονίζουν άρπα και δίαυλο του 2800 π.Χ
- Μινωικός πολιτισμός (μέσα της 2ης χιλιετίας π.Χ.): Βρέθηκαν μουσικές παραστάσεις που απεικονίζουν μουσικούς με λύρα και δίαυλο.
- Μυκηναϊκός πολιτισμός (μέσα της 2ης χιλιετίας π.Χ.): Βρέθηκαν μουσικές παραστάσεις που απεικονίζουν μουσικούς με λύρα και δίαυλο καθώς και άλλα όργανα από πολιτισμούς της Μεσοποταμίας και της Ασίας.

Ομηρική εποχή (1000 - 700 π.Χ.)

Δεν εμφανίστηκαν πολλές καινοτομίες την εποχή αυτή. Άνθισε η επική ποίηση, δηλαδή ποίηση που αναφέρεται σε γενναίους ανθρώπους και ιστορίες με δράση και ηρωισμό, όπως τα έπη του Ομήρου. Οι αοιδοί,

μια ολόκληρη σχολή καλλιτεχνών που δημιουργήθηκε από το παράδειγμα του Ομήρου, ήταν τεχνίτες τραγουδιστές που έψαλαν τα έπη στα συμπόσια των ηγεμόνων με συνοδεία λύρας. Τα ομηρικά έπη (Ιλιάδα και Οδύσσεια) αποτελούν ιστορικές πηγές που μας δίνουν πληροφορίες για το μουσικό πολιτισμό του 9ου-8ου π.Χ. αιώνα. Οι πληροφορίες αυτές ανταποκρίνονται ιδιαίτερα στη γενικότερη θέση της μουσικής στην κοινωνική ζωή, ενώ μερικές φορές μέσα από τις λεπτομερειακές και παραστατικές περιγραφές θα αναδυθούν και αξιόλογα στοιχεία που αφορούν το τεχνικό υπόβαθρο της μουσικής (π.χ. μορφές των

τραγουδιών, διαμόρφωση και τεχνικές των οργάνων κ.ά.). Από την εποχή αυτή συναντάμε οργανωμένες μορφές μουσικοποιητικής έκφρασης. Ο Όμηρος αναφέρει αοιδούς που εκτελούσαν τις ραψωδίες (τμήματα ποιητικών έργων) αυτοσχεδιάζοντας σε απαγγελτικό ύφος με συνοδεία κιθάρας και φόρμιγγας, ενώ πολλές φορές το κυρίαρχο στοιχείο του αυτοσχεδιασμού φαίνεται να υπαγορεύεται από ορισμένες προκαθορισμένες φόρμες

Αρχαία ελληνική μουσική	
Πνευστά	Αυλός Σάλπιγξ-Σύριγξ-Ύδραυλις
Κρουστά	Κρόταλον-Κύμβαλον-Σεϊστρον-Τύμπανον
Έγχορδα	Βάρβιτος-Κιθάρα-Λύρα-Πανδούρα-Σαμβύκη -Φόρμιγξ-Χέλυσ
Σχετικά	Φορβειά-Χορός

Εποχή των Λυρικών (700 - 550 π.χ)

Στα χρόνια που ακολούθησαν την ομηρική εποχή, τον 7ο και 8ο π.Χ. αιώνα, αναπτύχθηκε η λυρική ποίηση και μουσική είδος που ασχολήθηκε με καθημερινά κοινωνικά θέματα με μονωδιακές φόρμες και ένα ιδιαίτερο ύφος της μουσικής, με αρκετά βαθύ χαρακτήρα σε αντίθεση με το διαπεραστικό αρχαϊκό ύφος. Στην εποχή των λυρικών ποιητών είχαν αναπτυχθεί και διάφορα είδη οργανωμένων χορών (όρχηση), που εκτελούνταν με ή χωρίς τραγούδι.

Κλασική Εποχή(550 - 450 π.Χ.)

Την περίοδο αυτή παρουσιάστηκε η μεγαλύτερη ανάπτυξη που γνώρισε η μουσική αλλά και όλες οι τέχνες γενικά. Ανακαλύφθηκαν οι μαθηματικές σχέσεις που διέπουν τη μουσική, εφευρέθηκαν καινούργια όργανα και τελειοποιήθηκαν τα υπάρχοντα. Ο Τέρπανδρος, ένας σπουδαίος μουσικός ανακάλυψε την μουσική γραφή και έτσι όλοι έπαιζαν τα διάφορα τραγούδια ομοιόμορφα.

Δημιούργησε το "Νόμο", που ήταν τραγούδι προς τιμή του Απόλλωνα με συγκεκριμένη όμως κατασκευή. Υπήρχαν αυλητικοί, αυλωδικοί, κιθαριστικοί και κιθαρωδικοί "Νόμοι".

Έρχεται και η γένεση της τραγωδίας όπου η μουσική βρήκε εφαρμογή στη συνοδεία του έργου, και ήταν ανάλογη με το περιεχόμενό του. Η τραγωδία γεννήθηκε από τον Διθύραμβο, όταν κάποιοι σκέφτηκαν ότι είναι δυνατόν να παριστάνονται περισσότεροι ήρωες αντί για έναν όπως γινόταν στη λατρεία του Διόνυσου. Είναι μάλιστα μια εποχή που άρεσε στους ανθρώπους να βλέπουν ιστορίες για ήρωες που γεννιούνται μέσα από τους πολέμους της περιόδου αυτής. Ο χορός που συνόδευε τη Διονυσιακή λατρεία μετατράπηκε σε σύνολο ατόμων (Χορός) που εξυπηρετούσαν συγκεκριμένους σκοπούς στο έργο π.χ. να συμβουλέψουν, να διηγηθούν κ.λπ.

Οι αρχαίοι Έλληνες φιλόσοφοι θεωρούν την μουσική απαραίτητη για τρεις λόγους:

- α) Ψυχαγωγία και ανάπαυση
- β) Διαμόρφωση του χαρακτήρα
- γ) Διανοητική και αισθητική καλλιέργεια

Η αρχαία ελληνική μουσική κατέχει ιδιαίτερη θέση ανάμεσα στους μουσικούς πολιτισμούς της Αρχαιότητας και άσκησε μεγάλη επίδραση σε μεταγενέστερους μουσικούς πολιτισμούς στην Ευρώπη αλλά και στη Μέση Ανατολή, κυρίως στον αραβικό μουσικό πολιτισμό. Η επίδραση αυτή αφορά, τουλάχιστον στην περίπτωση της ευρωπαϊκής μουσικής, την αισθητική της μουσικής, την μουσική δημιουργία, την μουσική αγωγή και γενικότερα τη θέση της μουσικής στην παιδεία, τη θεωρία της μουσικής και άλλους τομείς, οι οποίοι είναι σήμερα, όπως άλλωστε και οι προηγούμενοι αντικείμενο της μουσικολογίας (λ.χ. η γένεση της όπερας).

Μουσικά όργανα

Πληροφορίες για τα όργανα που χρησιμοποιούσαν οι Αρχαίοι Έλληνες για την ψυχαγωγία τους αντλούμε από ποικίλες πηγές όπως για παράδειγμα

αγγειογραφίες, αγάλματα, ανάγλυφα, ψηφιδωτά κ.λ.π αλλά και από συγγραφείς της εποχής όπως ο Αριστόξενος και ο Κλεωνίδης.

Μέσα από αυτές τις πηγές μπορούμε να συμπεράνουμε πολλά για τη μουσική παιδεία των Αρχαίων Ελλήνων.

Κρουστά

- **Τύμπανο:** Χρησιμοποιούνταν κυρίως από γυναίκες και συνήθως σε οργιαστικές λατρείες. Δεν ήταν καθαρά μουσικό όργανο γιατί κατά κύριο λόγο χρησιμοποιούνταν σε λατρευτικές εκδηλώσεις και όχι με σκοπό την ψυχαγωγία.
- **Κρόταλα:** Όργανα τα οποία κρατούνταν από γυναίκες για να διατηρούν τον ρυθμό των χορευτών και είναι αντίστοιχα με τις σημερινές καστανιέτες.
- **Κύμβαλα:** Η χρήση τους ήταν συγκεκριμένη αφού χρησιμοποιούνταν κυρίως στις διονυσιακές τελετές. Πρόκειται για όργανα κατασκευασμένα από μέταλλο και ασιατικής προέλευσης.
- **Σείστρο:** Κρουστό με οξύ ήχο που συνόδευε ρυθμικά τους χορευτές.
-

Έγχορδα

- Λύρα
- Κιθάρα
- Βάρβιτος
- Φόρμιγξ

Πνευστά

- Αυλός
- Σύριγξ
- Ύδραυλις

Βυζαντινή μουσική

Βυζαντινή μουσική είναι η εξέλιξη και καλλιέργεια της αρχαίας ελληνικής μουσικής και πήρε το όνομα αυτό από την περιοχή του Βυζαντίου που είναι η πρώτη ονομασία της πρωτεύουσας της νέας αυτοκρατορίας. Η Βυζαντινή Μουσική είναι η μουσική της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας που μεταφράζεται κι απαρτίζεται αποκλειστικά από ελληνικά κείμενα ως μελωδία. Έλληνες και ξένοι ιστορικοί συμφωνούν ότι αυτές οι μελωδίες, οι εκκλησιαστικοί ήχοι και γενικά το όλο σύστημα της βυζαντινής μουσικής, συνδέεται στενά με το αρχαίο ελληνικό μουσικό σύστημα. Οι αρχές της χρονολογούνται από ορισμένους μελετητές στον 4ο αιώνα μ.Χ, λίγο μετά τη μεταφορά της πρωτεύουσας της Ρωμαϊκής

Αυτοκρατορίας στην Κωνσταντινούπολη από το Μέγα Κωνσταντίνο. Η βυζαντινή μουσική που διασώζεται είναι στο σύνολό της εκκλησιαστική, με εξαίρεση κάποιους αυτοκρατορικούς ύμνους, που και αυτοί έχουν θρησκευτικά στοιχεία. Το βυζαντινό άσμα ήταν μονωδικό, σε ελεύθερο ρυθμό, και προσπάθησε συχνά να απεικονίσει μελωδικά την έννοια των λέξεων. Η γλώσσα που χρησιμοποιήθηκε ήταν η ελληνική. Ο βυζαντινός ύμνος, του οποίου υπήρξαν τρεις τύποι, ήταν η μέγιστη έκφραση αυτού του μουσικού είδους.

Ιστορική πορεία

Προέλευση και πρώιμη χριστιανική περίοδος

Η παράδοση του ανατολικού λειτουργικού άσματος, που καλύπτει τον ελληνόφωνο χώρο, αναπτύχθηκε στη Βυζαντινή Αυτοκρατορία από την καθιέρωση ως πρωτεύουσας της Κωνσταντινούπολης, το 330 μέχρι την πτώση της το 1453. Είναι

αναντίρρητα σύνθετης προέλευσης, προσεγγίζοντας στις καλλιτεχνικές και τεχνικές παραγωγές της κλασικής αρχαιότητας, στην εβραϊκή μουσική και εμπνευσμένη από τη μονοφωνική μελωδία που άνθισε στις πρώιμες χριστιανικές κοινότητες της Αλεξάνδρειας, της Αντιόχειας και της Εφέσου. Ο Πέρσης γεωγράφος του 9ου αιώνα, αναφερόμενος στην λεξικογραφική

καταγωγή των μουσικών οργάνων της εποχής κατέγραψε τα παρακάτω τυπικά όργανα των Βυζαντινών: την *lyra*, το εκκλησιαστικό όργανο. Βλέπουμε ότι υπάρχει μια βασική σύνδεση μεταξύ της μουσικής της Συναγωγής και της πρώιμης χριστιανικής μουσικής. Σχέση μεταξύ των δύο παραδόσεων υφίσταται υπό μορφή ομοιοτήτων της Ψαλμωδίας και των Ύμνων. Εν συντομία, Ψαλμωδία είναι η μελωδική απόδοση των Ψαλμών του Δαβίδ από την εβραϊκή κοινότητα, η οποία μεταφέρθηκε στη χριστιανική μουσική παράδοση και διαμόρφωσε τον τρόπο που διάφορες μορφές βυζαντινών μουσικών κομματιών αποδίδονταν. Οι ύμνοι αφ' ετέρου, είναι παραφράσεις του βιβλικού κειμένου, οι οποίες γράφονται με τέτοιο τρόπο ώστε να μπορούν να προσαρμοστούν σε έναν παραδοσιακό τύπο άσματος. Αυτή η πρακτική βασίστηκε σταθερά στην εβραϊκή παράδοση και συναντάται στις εβραϊκές τελετές. Οι πρώιμες χριστιανικές προσπάθειες υμνογραφίας καταδικάστηκαν αμέσως επειδή δεν βασίστηκαν αποκλειστικά στις λέξεις της Γραφής.

Τα μουσικά όργανα της βυζαντινής περιόδου

Η βυζαντινή περίοδος που σηματοδοτείται από την απουσία της πόλης κράτους οδήγησε την μουσική δραστηριότητα να αναπτυχθεί στα περιβάλλοντα της

συγκεντρωτικής εξουσίας. Το κράτος ασκούσε απόλυτο υλικό και πνευματικό έλεγχο σε όλες τις εκδηλώσεις της δημόσιας και ιδιωτικής ζωής. Η μουσική δημιουργία της εποχής εκφράστηκε μέσα από το δίπολο που ήθελε την λαϊκή μουσική να ακολουθεί ανεξάρτητη πορεία και την θρησκευτική λατρεία. Η

εκκλησία έθεσε την μουσική στην υπηρεσία των αναγκών της, καλύπτοντας το μωσαϊκό πολλών λαών με κοινή ενιαία λειτουργική μουσική, υιοθετώντας το a capella άσμα, το οποίο ήταν είδος ανυποληψίας στην κλασική περίοδο.

Ύστερη βυζαντινή και μεταβυζαντινή περίοδος

Με το τέλος της δημιουργικής ποιητικής σύνθεσης, το βυζαντινό άσμα εισήλθε στην τελική περίοδό του, που αφιερώθηκε κατά ένα μεγάλο μέρος στην παραγωγή των πιο επιμελημένων μουσικών διασκευών των παραδοσιακών κειμένων: είτε καλλωπισμοί των προηγούμενων απλούστερων

μελωδιών, είτε διατήρηση της αρχικής μουσικής με αλλαγή του ύφους σε πιο εκλεπτυσμένο και διακοσμημένο. Αυτή ήταν η εργασία των αποκαλούμενων Μαϊστόρων, εκ των οποίων ο πλέον διάσημος υπήρξε ο Άγιος Ιωάννης ο Κουκουζέλης, συγκρινόμενος στη βυζαντινή λογοτεχνία με τον Άγιο Ιωάννη το Δαμασκηνό, ως καινοτόμος στην ανάπτυξη του άσματος. Με τον πολλαπλασιασμό των νέων διατάξεων και την επεξεργασία των παλαιών που συνεχίστηκε στους αιώνες μετά την πτώση της Κωνσταντινούπολης, μέχρι και το τέλος του δέκατου όγδοου αιώνα το αρχικό ρεπερτόριο των μεσαιωνικών μουσικών χειρογράφων είχε υποκατασταθεί σε μεγάλο μέρος από πιο πρόσφατες συνθέσεις, και ακόμη και το βασικό πρότυπο σύστημα είχε υποβληθεί σε βαθιά τροποποίηση

Σχέση Βυζαντινής Εκκλησιαστικής και Δημοτικής Μουσικής

Ιστορική αναδρομή

Διακρίνονται 3 εποχές: παλαιού, μέσου και νέου μέλους. Η εποχή του Παλαιού Βυζαντινού Μέλους ξεκινά από τους πρωτοχριστιανικούς χρόνους και περνώντας από την εποχή της αποκρυστάλλωσης της λειτουργίας (9ος αι.) φθάνει μέχρι το 14ο αι. Από τον 1ο αιώνα ως την ίδρυση της Κωνσταντινούπολης (330 μ.Χ.) Μετά τη σταύρωση του Χριστού, οι πρώτοι χριστιανοί έκαναν κρυφές συγκεντρώσεις

λατρείας. Χρησιμοποιούσαν απλές μελωδίες που γνώριζαν από την καθημερινή τους ζωή. Οι ψαλμωδίες αυτές ήταν λογικό να έχουν μουσικά

στοιχεία του πολιτισμού των Εβραίων, Σύριων, Παλαιστίνιων, Ρωμαίων καθώς και στοιχεία της μουσικής παράδοσης των αρχαίων Ελλήνων (ο Μέγας Αλέξανδρος είχε συντελέσει πολύ στη διάδοση του ελληνικού πολιτισμού των ελληνιστικών χρόνων στη Μέση Ανατολή). Οι πρώτοι χριστιανικοί ύμνοι δεν ήταν νέες συνθέσεις, ήταν παραφράσεις (νέα κείμενα σε γνωστές μελωδίες) ή παραλλαγές παλαιότερων γνωστών μελωδιών. Η ψαλμωδία ήταν συλλαβική (σε κάθε συλλαβή μία ή δύο νότες) και μονοφωνική (όλοι τραγουδούσαν την ίδια μελωδία). Εξαιτίας των διωγμών δεν υπήρχε τάση νεωτερισμού, η υμνογραφία παρέμεινε για αιώνες σταθερή και απλή. Σημαντικοί υμνογράφοι αυτών των πρώτων αιώνων ήταν ο Κλήμης Αλεξανδρείας (170-220), ο Ιουστίνος (φιλόσοφος και μάρτυρας, 110-165), ο Μεθόδιος (μαρτύρησε το 312) και ο Ανατολίας. Σκηνη εορτής στο παλάτι. Απο κώδικα του 18ου αιώνα Το απόσπασμα που ακολουθεί είναι από ένα ύμνο στην Αγία Τριάδα του 3ου αιώνα. Ανακαλύφθηκε το 1918 στην Αίγυπτο σε πάπυρο καταγραμμένο με αρχαία ελληνική σημειογραφία

Η εποχή του Νέου Βυζαντινού Μέλους

Ο Χρυσάνθος Μαδύτου, ο Γρηγόριος Λευίτης και ο Χουρμούζιος Χαρτοφύλακας ήταν αρμόδιοι για την αναγκαία μεταρρύθμιση της σημειογραφίας της ελληνικής εκκλησιαστικής μουσικής. Ουσιαστικά, αυτή η εργασία απέδωσε την απλοποίηση

των βυζαντινών μουσικών σύμβολων, τα οποία, από τις αρχές του 19ου αιώνα, είχαν γίνει τόσο σύνθετα και τεχνικά ώστε μόνο πολύ καλά καταρτισμένοι ψάλτες ήταν σε θέση να τα ερμηνεύσουν σωστά. Παρά τα πολυάριθμα μειονεκτήματά του, το έργο των τριών μεταρρυθμιστών αποτελεί ορόσημο στη μουσική ιστορία της ελληνορθόδοξης εκκλησίας, δεδομένου ότι εισήγαγαν το σύστημα της νεο-βυζαντινής μουσικής επάνω στο οποίο βασίζεται το σημερινό ελληνορθόδοξο εκκλησιαστικό μέλος.

Ακμή της βυζαντινής περιόδου

Ήταν, στην πραγματικότητα, ο μοναστικός πληθυσμός που παρήγαγε τους πρώτους και εξαιρετικότερους υμνογράφους και μουσικούς — Ρωμανός ο Μελωδός, Ιωάννης Δαμασκηνός, Ανδρέας ο Κρης, και Θεόδωρος Στουδίτης. Και ήταν ο μοναστικός πληθυσμός που παρήγαγε επίσης τους εφευρέτες μιας περίπλοκης μουσικής σημειογραφίας που επέτρεψε στους γραφείς να συντηρήσουν σε χειρόγραφους κώδικες, τις μουσικές πρακτικές της μεσαιωνικής

Ανατολής. Υπήρξε, φυσικά, κάποια πρώιμη μοναστική αντίθεση στη μουσική. Αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι οι μοναχοί απέρριπταν το μέλος. Η απόρριψή τους ενέκειτο στην κοσμική μουσική, στη μουσική επίδειξη και τα εξωεκκλησιαστικά ασματικά μέλη και επωδούς. Μιλώντας γενικά, υπάρχει μια ευδιάκριτη αδιαφορία για την εκκλησιαστική μουσική στη βυζαντινή λογοτεχνία πριν το 10ο αιώνα. Υπήρχαν ελάχιστοι που παρατηρούσαν και κατέγραφαν αυτό το θέμα. Εκείνη τη περίοδο κανένας δεν πήγαινε στην εκκλησία με το σκεπτικό να ακούσει μια καλή χορωδία ή τις πρόσφατες μουσικές διασκευές ύμνων και ψαλμών. Ο πιστός γνώριζε ότι ο ίδιος θα περιλαμβανόταν σε κάποιο είδος μουσικής δραστηριότητας — ένα είδος σχετικά απλό και ως προς την εκμάθηση, εύκολο να ακολουθηθεί και να κατευθυνθεί. Δεν υπήρξε καμία προσπάθεια να συμβληθεί η μουσική με κάποια ιδιαίτερη ατμόσφαιρα ή θεατρικότητα. Δύο έννοιες πρέπει να γίνουν κατανοητές για να εκτιμήσουμε πλήρως τη λειτουργία της μουσικής στη βυζαντινή λατρεία. Ο πρώτος, που διατήρησε τη βάση στην ελληνική θεολογική και μουσική σκέψη μέχρι την πτώση της αυτοκρατορίας, ήταν η πίστη στην αγγελική μετάδοση του ιερού άσματος: η υπόθεση ότι η εκκλησία ένωσε τους ανθρώπους σε κοινή προσευχή με τα αγγελικά τάγματα. Η επίδραση που αυτή η έννοια είχε στην εκκλησιαστική μουσική ήταν τριπλή: κατ' αρχάς, αναπαρήγαγε μια ιδιαίτερα συντηρητική στάση απέναντι στη μουσική σύνθεση αφετέρου, σταθεροποίησε τη μελωδική παράδοση ορισμένων ύμνων και τρίτον, συνέχισε, για κάποιο διάστημα, την ανωνυμία του συνθέτη. Γιατί εάν ένα άσμα είναι θεϊκής προέλευσης, κατόπιν η αναγνώριση που λαμβάνει ο «μεταφορέας» μελλοντικά οφείλει να είναι ελάχιστη. Οι ιδέες της πρωτοτυπίας και της ελεύθερης σύνθεσης παρόμοιες με εκείνες που εμφανίστηκαν στην πιο πρόσφατη μουσική πιθανώς δεν υπήρξαν ποτέ στους πρώιμους βυζαντινούς χρόνους. Η ίδια η έννοια της χρησιμοποίησης παραδοσιακών μεθόδων ως συνθετική τεχνική παρουσιάζει αρχαϊζουσα αντίληψη στο λειτουργικό άσμα, και είναι μερικώς αντίθετη της ελεύθερης, αυθεντικής δημιουργίας.

Παραδοσιακή Μουσική

Η Ιστορία της Παραδοσιακής μουσικής

Η Παραδοσιακή Μουσική ελληνική παραδοσιακή μουσική ή αλλιώς «δημοτική μουσική», περιλαμβάνει όλα τα τραγούδια, σκοπούς & ρυθμούς της Ελλάδας.

Πρόκειται για συνθέσεις που στην συντριπτική πλειοψηφία τους είναι άγνωστοι οι δημιουργοί τους, έχουν ζωή περισσότερο από έναν αιώνα ενώ οι ρίζες τους ανάγονται στην βυζαντινή περίοδο και την αρχαιότητα.

Δεν πρόκειται για ένα είδος αλλά πολλά, που χαρακτηρίζονται συνήθως από την περιοχή στην οποία παίζονται ή από την οποία κατάγονται (νησιώτικα, ηπειρώτικα, ποντιακά) & συχνά συγγενεύουν με τη μουσική των γύρω λαών.

Εκτός από τις περιοχές, τα παραδοσιακά τραγούδια & σκοποί μπορούν να ταξινομηθούν με βάση το περιεχόμενό τους & την περίσταση στην οποία παίζονται (αποκριάτικα, του γάμου, της ξενιτιάς) ή τα μουσικά, ρυθμικά, δομικά & φιλολογικά τους χαρακτηριστικά (στροφικά, επτασύλλαβα, καρσιλαμάδες).

Στο τμήμα αυτό διδάσκονται τεχνικές οργάνων και αυτοσχεδιασμός σε όλα τα συλ της Παραδοσιακής μουσικής.

Οι σπουδαστές ανάλογα με το επίπεδό τους εντάσσονται σε μουσικά σύνολα και εμφανίζονται σε συναυλίες.

Στόχος του Centre of Modern Music είναι να δώσει όλα τα απαραίτητα εφόδια στους μαθητές του, ώστε να έχουν την δυνατότητα να ασχοληθούν επαγγελματικά με την μουσική.

Παραδοσιακά Μουσικά Όργανα:

Παραδοσιακό Βιολί

Οι σπουδαστές θα διδαχθούν τις τεχνικές – δεξιότητες για την εκτέλεση και ερμηνεία τραγουδιών και σκοπών της ευρύτερης νησιωτικής περιφέρειας των μικρασιατικών παραλίων αλλά και ρεπερτόριο απο το υπόλοιπο ελλαδικό μουσικό χάρτη. Θα δοθεί έμφαση επίσης στον λαϊκό, παραδοσιακό αυτοσχεδιασμό, το “ταξίμι”.

Επιπρόσθετα στα μουσικά σύνολα οι σπουδαστές θα έχουν την ευκαιρία να παίξουν και να εξελίξουν τη τεχνική και την ερμηνεία σκοπών και τραγουδιών της ευρύτερης Ελλαδικής Περιφέρειας στα πλαίσια της συμμετοχής–ομαδικότητας–έκφρασης μιας ορχήστρας.

Κρητική Λύρα

Άραγε τι μορφή να είχε η λύρα που περιγραφόταν στο έπος του Διγενή; Το μόνο σίγουρο είναι ότι μόνο στην ονομασία συνδέεται με το κυριότερο μουσικό όργανο της Αρχαίας Ελλάδας, σύμβολο του Θεού της μουσικής και του φωτός, του απολλώνειου πνεύματος. Φαίνεται ότι όλα ξεκίνησαν από μία αναμφισβήτητη κοινή ανάγκη: να κάνουν οι άνθρωποι το μουσικό ήχο που παράγει μια χορδή να διαρκέσει περισσότερο από όσο όταν την κτυπούσαν, εξασφαλίζοντας έτσι τη συνέχεια της μελωδικής γραμμής.

Λαούτο

Ανήκει στη μεγάλη οικογένεια παραδοσιακών οργάνων, η οποία χαρακτηρίζεται από τον προσανατολισμό της στην Ελληνική Παραδοσιακή μουσική και όχι μόνο. Με κοινό ρεπερτόριο και μεθοδολογία, μιας και αποτελεί μέρος της παραδοσιακής ορχήστρας, με κοινό θεωρητικό υπόβαθρο που πηγάζει από τη θεωρία της Βυζαντινής μουσικής.

Η μουσική στην οποία αναφέρεται είναι εντός και εκτών συνόρων της Ελληνικής επικράτειας.

Αράβικη κλασική και αστική μουσική, Τούρκικη λόγια και λαϊκή, επιρροές από Βαλκανικές χώρες όσο και από το ευρύτερο φάσμα της ανατολικής μεσογείου, συνθέτουν το μουσικό χάρτη με τις άπειρες προεκτάσεις στις οποίες αναφέρεται αυτό το όργανο.

Το λαούτο, στεριανό και κρητικό, είναι η κολώνα της παραδοσιακής ορχήστρας, με κύρια ευθύνη τη συνοδεία αυτής αλλά και πολλές φορές σαν σολιστικό όργανο, μαζί με ταμπουράδες, ούτια, βιολιά, κλαρίνα και τσαμπούνες.

Έγχορδο λαϊκό όργανο τουρκικής προέλευσης. Τρίχορδο ή τετράχορδο, αποτελείται από το σπαστό στην άκρη και προς τα πίσω μπράτσο με τάστα και το κυρίως σώμα – αντηχείο με μια μεγάλη τρύπα για την έξοδο του ήχου.

Διαδόθηκε στην Ελλάδα από τους Μικρασιάτες πρόσφυγες μετά την καταστροφή του 1922.

Πολίτικο Λαούτο

Ανήκει στη μεγάλη οικογένεια παραδοσιακών οργάνων, η οποία χαρακτηρίζεται από τον προσανατολισμό της στην Ελληνική Παραδοσιακή μουσική και όχι μόνο. Με κοινό ρεπερτόριο και μεθοδολογία, μιας και αποτελεί μέρος της παραδοσιακής ορχήστρας, με κοινό θεωρητικό υπόβαθρο που πηγάζει από τη θεωρία της Βυζαντινής μουσικής.

Η μουσική στην οποία αναφέρεται είναι εντός και εκτών συνόρων της Ελληνικής επικράτειας.

Αράβικη κλασική και αστική μουσική, Τούρκικη λόγια και λαϊκή, επιρροές από Βαλκανικές χώρες όσο και από το ευρύτερο φάσμα της ανατολικής μεσογείου, συνθέτουν το μουσικό χάρτη με τις άπειρες προεκτάσεις στις οποίες αναφέρεται αυτό το όργανο.

Το πολίτικο λαούτο, αλλιώς λάφτα, επηρεασμένο στο παιξιμό του από το ούτι και τον ταμπουρά, συμπληρώνει με καθοριστικό τρόπο με το σολιστικό και συνοδευτικό του χαρακτήρα την παραδοσιακή ορχήστρα.

Μαντολίνο

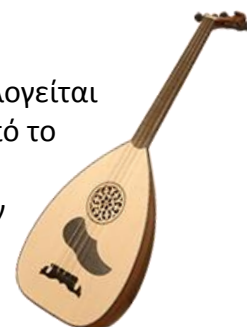
Το Μαντολίνο είναι ένα έγχορδο νυκτό μουσικό όργανο.

Γεννήθηκε λίγο πριν το τέλος του 17ου αιώνα.

Είναι η τελειοποίηση της Mandola ή Mantola ενός οργάνου που χρονολογείται από τον μεσαίωνα μιας και το όνομά του βεβαιώνεται με μαρτυρίες από το 1210.

Είναι βέβαιο ότι πολύ λίγα από τα σημερινά όργανα μουσικής μπορούν να «καυχηθούν» για μια τόσο παλιά προέλευση.

Στην βόρεια Ιταλία τον 17ο αιώνα ξεκίνησε να φτιάχνεται μια μικρότερη mandola με λιγότερες χορδές.

Το νέο αυτό όργανο ονομαζόταν «μαντολίνο» που στην πραγματικότητα σημαίνει «μικρή μαντόλα».

Η λανθασμένη αυτή σκέψη αποκαταστάθηκε από τον ερευνητή της ιστορίας του οργάνου KONRAD WÖLKI και το Μιλανέζικο μαντολίνο ήταν αυτό που αναπτύχθηκε άμεσα από την Mantola, ενώ το Ναπολιτάνικο μαντολίνο υιοθέτησε μόνο το όνομά του.

Λίγο αργότερα, καθώς μια οικογένεια οργάνων άρχισε να δημιουργείται με βάση το Ναπολιτάνικο μαντολίνο, και η οποία περιλάμβανε μαντολίνα μεγαλύτερων διαστάσεων και βαθύτερων τόνων, το όνομα «μαντόλα» χρησιμοποιήθηκε για μια ακόμα φορά, αλλά τώρα για ένα alto μαντολίνο. Με την έννοια αυτή έμοιαζε με μεγάλο μαντολίνο και φυσικά δεν είχε τίποτα κοινό με την προγενέστερη σημασία της λέξης «Mantola».

Διάφοροι άλλοι τύποι μαντολίνου άρχισαν να εμφανίζονται και να παίρνουν το όνομά τους, όπως συνηθιζόταν, από την πόλη όπου πρωτοκατασκευάστηκαν.

Έτσι διαδοχικά, μέσα σε λίγα χρόνια εκτός από τους 3 τύπους μαντολίνων, Μιλανέζικο, Φλορεντινό και Ναπολιτάνικο, κατασκευάστηκαν το Γενοβέζικο (5-6 χορδές), το Παντουάνικο (5 χορδές), το Ρωμαϊκό (4 χορδές), το Σιενέζικο (4-5 χορδές).

Ταμπουράς

Ανήκει στη μεγάλη οικογένεια παραδοσιακών οργάνων, η οποία χαρακτηρίζεται από τον προσανατολισμό της στην Ελληνική Παραδοσιακή μουσική και όχι μόνο.

Με κοινό ρεπερτόριο και μεθοδολογία, μιας και αποτελεί μέρος της παραδοσιακής ορχήστρας, με κοινό θεωρητικό υπόβαθρο που πηγάζει από τη θεωρία της Βυζαντινής μουσικής.

Η μουσική στην οποία αναφέρεται είναι εντός και εκτών συνόρων της Ελληνικής επικράτειας.

Αράβικη κλασική και αστική μουσική, Τούρκικη λόγια και λαϊκή, επιρροές από Βαλκανικές χώρες όσο και από το ευρύτερο φάσμα της ανατολικής μεσογείου, συνθέτουν το μουσικό χάρτη με τις άπειρες προεκτάσεις στις οποίες αναφέρεται αυτό το όργανο.

Ο ταμπουράς, με ρίζες και από την αρχαία Ελλάδα, αποδίδει την Ελληνική παραδοσιακή μουσική, από τη Σμύρνη στη Θράκη και από κει στην Κρήτη μετονομαζόμενος ως μπουλγαρί.

Τουμπελέκι

Κρουστό όργανο σε σχήμα ανάποδης στάμνας χωρίς λαβή, ανοικτό από κάτω & καλυμμένο με τεντωμένο δέρμα από επάνω.

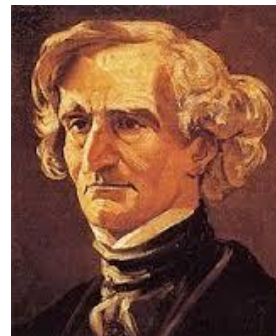
Παίζεται με τα χέρια και ανήκει στα παραδοσιακά όργανα όπως ντέφι, ζίλια κ.λ.π.

Οι σπουδές ολοκληρώνονται σε δύο χρόνια και καλύπτουν κυρίως ρυθμούς ελληνικούς και ρεμπέτικους.

Κλασική μουσική

Με τον όρο κλασική εποχή της μουσικής αναφερόμαστε στην κλασική περίοδο της Δυτικής μουσικής, η οποία ξεκίνησε περίπου το 1750 και τερματίστηκε μεταξύ του 1810 και 1830. Η κλασική εποχή ακολούθησε την Μπαρόκ περίοδο και προηγήθηκε του ρομαντισμού. Αποτέλεσε την περίοδο κατά την οποία ξεχώρισαν οι μορφές πολύ σημαντικών συνθετών, όπως του Γιόζεφ Χάυντν, του Βόλφγκανγκ Αμαντέους Μότσαρτ και του Μπετόβεν. Επιπλέον μπορεί να ενταχθεί σε μια γενικότερη πολιτιστική αλλαγή που συντελέστηκε από τα μέσα του 18ου αιώνα, έχοντας ως σημαντική επιρροή τις ιδέες του Ιστορία της κλασικής.

Η περίοδος του Μπαρόκ συνδέθηκε με την άνοδο του απολυταρχισμού στην Ευρώπη αλλά και με μια σταδιακή αναθεώρηση των παραδοσιακών ιδεών και αξιών. Ήδη από τον ανοικοδομήθηκε μια νέα κοσμοαντίληψη περισσότερο ορθολογική και μηχανιστική, που θεμελιώθηκε από τον Καρτέσιο, τον Τζον Λοκ και τον Νεύτωνα. Η πνευματική αυτή επανάσταση αποτέλεσε και την βάση του πολιτιστικού κλίματος μέσα στο οποίο γεννήθηκε και διαφωτισμός. Όπως ο Διαφωτισμός έτσι και ολόκληρη η καλλιτεχνική παραγωγή του 17ου και 18ου αιώνα αντανάκλα ένα θαυμασμό για τον κλασικό κόσμο και οι δημιουργοί μιμούνται τα κλασικά πρότυπα.

Στο γεγονός αυτό, σημαντική συμβολή έχουν και οι αρχαιολογικές αποστολές που πολλαπλασιάζονται και οδηγούν σε σημαντικές ανακαλύψεις στην Ελλάδα, την Ιταλία και την Αίγυπτο. Την περίοδο του κλασικισμού, το Λονδίνο και το Παρίσι αποτελούν σημαντικά αστικά κέντρα με έντονο καλλιτεχνικό στοιχείο. Στην Γερμανία και την Ιταλία υπάρχουν αρκετές μικρότερες πόλεις με αξιοσημείωτη καλλιτεχνική δραστηριότητα ενώ στην Αυστρία,

η Βιέννη μετατρέπεται σε τόπο συγκέντρωσης ευγενών και καλλιτεχνών από ολόκληρη την Ευρώπη. Στη Βιέννη πραγματοποιήθηκε η ανάμειξη όλων των διαφορετικών εθνικών χαρακτηριστικών στην τέχνη. Στα μέσα του 18ου αιώνα, έχει διαμορφωθεί πλήρως ένα νέο ρεύμα στην αρχιτεκτονική, τη μουσική και γενικά τις τέχνες. Η διαύγεια και καθαρότητα είναι βασικά γνωρίσματα του νέου αυτού ύφους. Η απλότητα, η ευθύτητα και η συνοχή, αποτελούν βασικές αρχές της νέας αισθητικής, η οποία αξίωνε τη κατάργηση περιττών διακοσμητικών στοιχείων επιζητώντας μια περισσότερη

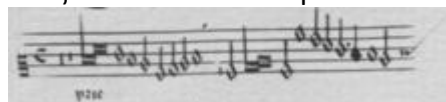
Μπαρόκ μουσική

Η Μπαρόκ μουσική χαρακτηρίζεται κυρίως από την χρήση σύνθετων τονικών αντιστίξεων και μουσικών σημειογραφιών ως προς το μπάσο, με την μουσική να γίνεται αρκετά πιο σύνθετη σε σχέση με τις νωρίτερες περιόδους. Οι απαρχές φόρμας προήλθε από την καντσόνα / σανσόν και περισσότερο επεξεργασμένες μουσικές παραλλαγές. Οι τονικότητες των κλιμάκων του ματζόρε και του μινόρε ως μέσο διαχείρισης και αντιμετώπισης των παραφωνιών και του χρωματισμού στη μουσική είχαν πλέον εξελιχθεί πλήρως. Κατά την διάρκεια της

εποχής αυτής, η μουσική πληκτρολογίου στο κλειδοκύμβαλο και το εκκλησιαστικό όργανο σταδιακά γνώρισε ευρύτερη απήχηση, και οι διάφοροι τύποι βιολιών απέκτησαν την μορφή με την οποία είναι κυρίως γνωστά σήμερα. Όπερα με τη μορφή του σκηνοθετημένου μουσικού δράματος άρχισε να διαφοροποιείται από τις πρωθύστερες μουσικές και δραματικές μορφές της, και οι φωνητικές τεχνικές όπως η καντάτα και ορατόριο χρησιμοποιούνταν συχνότερα, με τους τραγουδιστές να κάνουν τις δικές τους προσθήκες στις μελωδίες. Τα οργανικά σύνολα άρχισαν να διακρίνονται και να τυποποιούνται ανάλογα με το μέγεθος τους, οδηγώντας στην εμφάνιση ορχήστρας για μεγαλύτερη σύνολα, και την μουσική δωματίου να γράφεται για μικρότερες ομάδες οργάνων των οποίων οι μελωδίες αναπαράγονταν από ένα όργανο σε αντίθεση με τα πολλά της ορχήστρας. Το κοντσέρτο ως μουσική σύνθεση για την σόλο αναπαραγωγή με τη συνοδεία ορχήστρας έγινε ιδιαίτερα διαδεδομένο, αν και η σχέση μεταξύ του σολίστα ά απλή.

Πρώιμη περίοδος

Η Μεσαιωνική μουσική χρονολογείται από την πτώση της Ρώμης το 476 έως και το 1400. Τα μονωδικά άσματα των Γρηγοριανών μελών ήταν η κύρια μορφή στη Δυτική Ευρώπη έως ότου περίπου το 1100. Η πολυφωνία στη μουσική ξεκίνησε από την μονοφωνία των μονωδικών ασμάτων στα τέλη του Μεσαίωνα και συνεχίστηκε και εντός της Αναγέννησης, μαζί με τα πιο σύνθετα συμπλέγματα των μοτέτων. Η μουσική περίοδος της Αναγέννησης διήρκεσε από το 1400 έως το 1600, και χαρακτηρίστηκε από την ευρύτερη χρήση των μουσικών οργάνων και την εισαγωγή οργάνων που παρήγαγαν μπάσο ήχο. Με τον χορό να είναι πιο συνηθισμένο φαινόμενο πλέον κατά την διάρκεια των κοινωνικών εκδηλώσεων, οι μουσικές μορφές που εμφανίστηκαν προσαρμόσαν τους ήχους τους ώστε να ανταποκρίνονται στις ανάγκες των χορευτικών προτύπων.

Κατά την περίοδο αυτή εμφανίστηκε αρχικά και το μουσικό πεντάγραμμο και άλλα στοιχεία της μουσικής σημειογραφίας. Η εμφάνιση του πενταγράμμου ήταν σημαντική γιατί επέτρεπε τον διαχωρισμό της σύνθεσης ενός μουσικού τμήματος από την μετάδοση της, καθώς χωρίς γραπτώς αποτυπωμένη μουσική, η μετάδοση της αναγκαστικά ήταν μονάχα ηχητική και προφορική, και όχι δύσκολο να αλλάξει κάθε φορά που αναπαράγονταν κάπου αλλού από μνήμης. Με την ύπαρξη της παρτιτούρας η οποία περιείχε το μουσικό έργο, το έργο αυτό πλέον μπορούσε να παιχτεί χωρίς την παρουσία του συνθέτη του, και η εφεύρεση της τυπογραφίας κατά τα μέσα του 15ου αιώνα έφερε την μεγάλη αύξηση της μεταδόσης της μουσικής καθώς και της ευκολίας διατήρησης της. Τα χαρακτηριστικά έγχορδα όργανα της πρώιμης περιόδου αποτελούνται από την άρπα, το λάουτο, πρώιμα είδη βιολιών, και το κανονάκι ή ψαλτήρι της Δυτικής Ευρώπης. Τα πνευστά όργανα ήταν αυτά του φλάουτου και της φλογέρας, πρώιμες μορφές του όμποε, τρομπέτες, και οι γκάλιντες. Τα εκκλησιαστικά όργανα υπήρχαν κυρίως στις εκκλησίες και ήταν ακόμα σχετικά σπάνια, αν και υπήρχαν και κινητές μορφές τους. Κοντά στο τέλος της περιόδου εμφανίστηκαν και πρώιμες μορφές του μουσικού πληκτρολογίου όπως το κλειδοκύμβαλο -πιάνο- και το τσέμπαλο.

Η βιόλα εμφανίστηκε κατά τον 16ο αιώνα μαζί με μια ευρύτερη ποικιλία χάλκινων

οργάνων, και η τυποποίηση των μουσικών περιγραφών, προδιαγραφών και οδηγιών γινόταν πλέον μέσω της έντυπης μαζικής αναπαραγωγής που είχε κάνει δυνατή η νέα τεχνολογία της τυπογραφίας.

Τα οφέλη της κλασικής μουσικής

Η Κλασική μουσική γέννησε όλα τα υπόλοιπα είδη της σύγχρονης μουσικής από τον 20ό αιώνα και ύστερα. Είναι η μητέρα όλων των μουσικών που ακούγαμε και ακούμε.

Ιδιαίτερη έμφαση έχει δοθεί και όχι τυχαία, στις θετικές επιδράσεις της κλασικής μουσικής τόσο στο σώμα, όσο και στην ψυχή του ανθρώπου.

POP MUSIC

Ποπ ονομάζεται ένα είδος μουσικής. Με αυτό τον όρο χαρακτηρίζονται ελαφριές μορφές ξένης μουσικής, ή αντίστοιχες ελληνικές δημιουργίες πάνω στα ίδια πρότυπα ρυθμού και μελωδίας (δεν θα πρέπει όμως να συγχέεται με την αντίστοιχη ελληνική λαϊκή μουσική σκηνή). Ο όρος *Ποπ* προέρχεται από τον αγγλικό όρο *popular*, που σημαίνει δημοφιλής.

Κάποια από τα πιο κοινά θέματα στα οποία αναφέρεται η ποπ μουσική είναι τα συναισθήματα και η ρομαντική αγάπη. Τα κύρια μουσικά όργανα που χρησιμοποιούνται είναι η κλασική κιθάρα, η ηλεκτρική κιθάρα, το αρμόνιο και τα ντραμς.

Κάποιες κατηγορίες της ποπ είναι:

- Σόουλ ποπ
- Σύγχρονη R&B
- Κάντρι ποπ
- Ποπ ροκ
- Ελέκτροποπ
- Ντανς ποπ
- Λάτιν ποπ

Η Ποπ μουσική γεννήθηκε στο Λονδίνο τη δεκαετία του '50, κυρίως χάρη στις προσπάθειες του Richard Hamilton. Η ονομασία *Ποπ Αρτ* αποδίδεται στον Βρετανό κριτικό τέχνης Lawrence Alloway, ο οποίος χρησιμοποίησε τον όρο για πρώτη φορά το 1958 αλλά καθιερώθηκε μερικά χρόνια αργότερα και συγκεκριμένα στη δεκαετία του '60, περίοδος που η pop Art γνώρισε και την μεγαλύτερη απήχηση. Μέχρι τότε, συχνά οι Ποπ Αρτ καλλιτέχνες αποκαλούνταν και *Νεο-Νταντά* με αναφορά στο κίνημα του Ντανταϊσμού. Από αρκετούς, ο Ντανταϊσμός θεωρείται πρόδρομος της Ποπ Αρτ και σίγουρα αποτέλεσε ισχυρή επιρροή. Τα δύο κινήματα συνδέονται μεταξύ τους, κυρίως μέσω της κοινής διάθεσης να προκαλέσουν και να ανυψώσουν το καθημερινό και συνηθισμένο στη θέση του αντικειμένου της τέχνης.

Στις αρχές της δεκαετίας του '60, η ποπ Αρτ άρχισε να αναπτύσσεται κυρίως στην Αμερική. Ως πρώτοι Ποπ Αρτ Αμερικανοί καλλιτέχνες αναγνωρίζονται οι Jasper Johns και Robert Rauschenberg, ωστόσο η προσωπικότητα του Άντι Γουόρχολ και του Ρόι Λίχτενσταϊν είναι που θα δώσουν τη μεγαλύτερη ώθηση στην Ποπ Αρτ. Αν και η Βρετανία αποτελεί τον τόπο γέννησης της Ποπ Αρτ, στην Αμερική γνωρίζει πραγματική έξαρση, γεγονός που ευνοείται και από την οικονομική ευρωστία της Αμερικής.

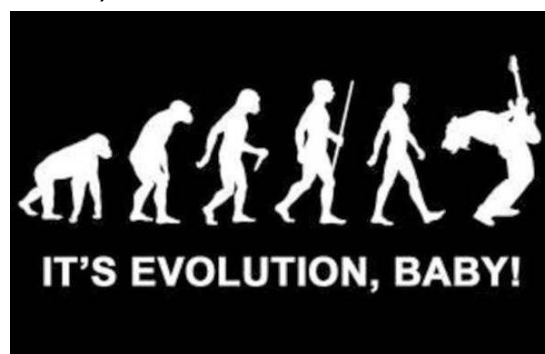
Κύρια χαρακτηριστικά

Κύρια χαρακτηριστικά της Ποπ Αρτ αισθητικής αποτέλεσαν ο αυθορμητισμός, η δημιουργική υπερβολή, η ανάλαφρη διάθεση, η σάτιρα, οι έντονες χρωματικές

αντιθέσεις και εν γένει η απόρριψη του παραδοσιακού. Η Ποπ Αρτ υπηρέτησε την αποκαλούμενη μαζική κουλτούρα και συνδέθηκε με ένα είδος εμπορικής τέχνης που απευθύνεται σε ένα ευρύ κοινό. Δεν είναι τυχαίο ότι την ίδια περίοδο γνώρισε μεγάλη έξαρση στη Μεγάλη Βρετανία η Ποπ μουσική, η οποία θεωρείται συχνά αισθητικά συγγενής προς την Ποπ Αρτ.

Ποπ μουσική κυριαρχείται από τις αμερικανικές και βρετανική μουσική βιομηχανία, η επιρροή του οποίου έχει κάνει κάτι ποπ μουσική της διεθνούς μονοκαλλιέργεια, αλλά οι περισσότερες περιφέρειες και οι χώρες έχουν τη δική τους μορφή της ποπ μουσικής, μερικές φορές παράγουν τοπικές εκδόσεις του ευρύτερες τάσεις, δίνοντάς τους τα τοπικά χαρακτηριστικά. Ορισμένες από αυτές τις τάσεις είχαν σημαντικές επιπτώσεις από την ανάπτυξη του είδους.

Η ποπ μουσική θεωρείται πως ξεκίνησε στα βικτωριανά χρόνια όταν οι καλλιτέχνες χρειάζονταν ένα είδος μουσικής για να προσελκύσουν το κοινό. Ωστόσο, στις αρχές του 20ου αιώνα με την έλευση της ηχογράφησης το μουσικό αυτό είδος άνοιξε και αγαπήθηκε από την μάζα,

αρχικά στην Αμερική και στη συνέχεια από ολόκληρο τον πλανήτη. Συγκεκριμένα τη δεκαετία του '70 η απήχησή της στο κοινό ήταν τόσο μεγάλη ώστε δημιουργήθηκε η ανάγκη για τα πρώτα charts , δηλαδή τις πρώτες λίστες με τα δημοφιλέστερα ποπ τραγούδια. Συγχρόνως ανθίζουν καλλιτέχνες και γκρουπς που θεωρούνται διαχρονικοί εκπρόσωποι της μέχρι και σήμερα , όπως οι Beatles ο Michael Jackson και η Madonna. Στη συνέχεια, τη δεκαετία του '90 έκαναν την εμφάνισή τους τα πρώτα boy bands και girl bands τα οποία σημείωσαν τεράστιες πωλήσεις στη βιομηχανία της μουσικής. Την ίδια δεκαετία μεμονωμένοι καλλιτέχνες που καταξιώθηκαν ήταν η Mariah Carey , η Britney Spears, ο George Michael και άλλοι.

Είναι γεγονός πως από τη δεκαετία του 2000 έως και σήμερα η απήχηση της ποπ μουσικής έχει σημειώσει κάμψη, πράγμα που επιβεβαιώνεται αν εξετάσει κανείς τις σημερινές πωλήσεις σε σχέση με αυτές του παρελθόντος. Παρόλα αυτά τα τελευταία χρόνια , δυο μεγάλα ονόματα, ο Justin Bieber και η Lady Gaga , κατάφεραν να κάνουν αξιοσημείωτη καριέρα μέσω του είδους αυτού.

RAP MUSIC

RAP: πώς δημιουργήθηκε

Πρόκειται για είδος που δίνει έμφαση στους στίχους (ιαμβικό δεκαπεντασύλλαβο μέτρο, το ίδιο ακριβώς με τις μαντινάδες) και στο περιεχόμενο αυτών και η μουσική συνήθως είναι συνοδευτική και δευτερεύουσας μέριμνας. Οι στίχοι, αυτοσχέδιοι στην καθημερινή έκφραση αλλά επεξεργασμένοι στις παραγωγές, δεν τραγουδιούνται, αλλά απαγγέλλονται με ιδιαίτερο, ρυθμικό, τρόπο ενώ η μουσική δανείζεται στοιχεία από τη soul, τη τζαζ όσο και από άλλα ποικίλα μουσικά ρεύματα. Οι στίχοι, οι οποίοι έχουν μεγάλη έκταση και ποσότητα, εκφράζουν κατά κανόνα καθημερινά βιώματα και εμπειρίες, ενώ σε τραγούδια ορισμένων καλλιτεχνών αποκτούν πολιτική προέκταση κυριότατα ανατρεπτική, ρηξικέλευθη όσο και καυστική αφού πηγή της μουσικής αυτής είναι τα γκέτο των περιθωριοποιημένων μαύρων των Ηνωμένων Πολιτειών ενώ δεν απουσιάζει επίσης η λυρική και η ποιητική πνοή από ορισμένους καλλιτέχνες και συγκροτήματα.

Τα παρακλάδια της Rap μουσικής

- Hip Hop
- Gangsta Rap
- Alternative Rap
- BassMusic
- Old-SchoolRap
- UndergroundRap
- Southern Rap
- Latin Rap
- Comedy Rap
- Turntablism
- Political Rap
- Golden Age
- Τζαμαϊκανό στυλ

50 CENT
NET WORTH
2015

Πώς επηρέασε την κοινωνία

Η Ραπ και η hip-hop μουσική ,όπως το γνωρίζουμε σήμερα, ξεκίνησε ουσιαστικά πριν από χιλιάδες χρόνια στην Αφρική, με τους « griots» , οι οποίοι ήταν κάτοικοι χωριών και έλεγαν ιστορίες παίζοντας ένα απλό χειροποίητο όργανο , ενώ οι ιστορίες ένας είχαν ως θέμα συμβάντα του χωριού και διαφόρων οικογενειών. Η griot ήταν , και εξακολουθεί να είναι , μια σημαντική μορφή ένας επικοινωνίας σε περιοχές ένας Αφρικής. Εκτός από την griot παράδοση ,η ραπ έχει ρίζες πάνω στο πόνο των μαύρων αμερικανών που η ζωή τους άρχισε με την δουλεία . Ενώ οι δούλοι εργάζονταν στα χωράφια, τραγουδούσαν συχνά . Μέρος από τα τραγούδια που τραγούδησαν ήταν το «call and answer» . Ένας ηγέτης θα φώναζε μέρος του τραγουδιού και το υπόλοιπο των σκλάβων θα απαντούσε με την επόμενη γραμμή

ΡΟΚ ΜΟΥΣΙΚΗ

1. Ο όρος "ROCK"

Ο όρος ροκ στη μουσική, χρησιμοποιείται για να περιγράψει τα είδη που προέκυψαν από την εξέλιξη του είδους του rock n' roll. Η μουσική ροκ (rock) στο σύνολό της, αποτελεί ένα είδος δημοφιλούς μουσικής που χαρακτηρίζεται συνήθως από έντονο ρυθμό και από ευδιάκριτη, χαρακτηριστική μελωδία φωνητικών η οποία συνοδεύεται συνήθως από ηλεκτρικές κιθάρες, ηλεκτρικό μπάσο και ντραμς. Πολλές φορές χρησιμοποιούνται και πληκτροφόρα όργανα, όπως πιάνο. Στη νέα χιλιετία, ο όρος ροκ έχει χρησιμοποιηθεί ως γενική έννοια, συμπεριλαμβανομένων των μορφών, όπως η ποπ μουσική, μουσική reggae, soul μουσική, και μερικές φορές ακόμη και το hip hop, με τις οποίες έχει έρθει συχνά σε αντίθεση με ένα μεγάλο μέρος της ιστορίας της. Τα θεμέλια της ροκ μουσικής είναι το rock and roll, που προέρχονταν από τις Ηνωμένες Πολιτείες κατά τη διάρκεια τα τέλη του 1940 και στις αρχές της δεκαετίας του 1950, και γρήγορα εξαπλώθηκε σε μεγάλο μέρος του υπόλοιπου κόσμου. Είχε ως βάση την τεχνοτροπία του Rhythm and Blues και το ρυθμό του rock n' roll των αφροαμερικανικών κοινοτήτων των Ηνωμένων Πολιτειών, καθώς και το rockabilly, που στην ουσία ήταν η έκφραση των λευκών μέσω των προαναφερθέντων ειδών αφροαμερικανικής προέλευσης. Συνεισφορά στον ήχο που πρωτοχαρακτηρίστηκε ροκ, θεωρείται ότι είχε και η country μουσική. Αυτή, είχε στοιχεία μπλουζ και βασιζόταν στα παραδοσιακά είδη μουσικής των κατοίκων των ΗΠΑ και ήταν πολύ δημοφιλής, κυρίως μεταξύ των λευκών και στο Νότο.

2. Προέλευση της "ROCK" μουσικής

Στην πραγματικότητα πρόκειται για την εξέλιξη του rock and roll και είναι το πιο δημοφιλές είδος μουσικής που χαρακτηρίζεται από ευδιάκριτη μελωδία, ηλεκτρικές κιθάρες, μπάσο και ντραμς. Η ροκ μουσική ξεκίνησε από την Αμερική, στις αρχές της δεκαετίας του '50 και βασίστηκε στην τεχνοτροπία του Rhythm and Blues και το ρυθμό του rock and roll* των αφροαμερικανικών κοινοτήτων των Ηνωμένων Πολιτειών, καθώς και το rockabilly**, που ήταν ο τρόπος έκφρασης των λευκών μέσω των προαναφερθέντων ειδών αφροαμερικανικής προέλευσης. Θεωρείται, επίσης, ότι και η μουσική country με τα στοιχεία μπλουζ που περιείχε, επηρέασε στο ξεκίνημά του τον ροκ ήχο καθώς ήταν πολύ διαδεδομένη μεταξύ των λευκών του Νότου. Φυσικά, δεχόταν και δέχεται μέχρι σήμερα επιρροές από όλα τα είδη μουσικής που είναι δημοφιλή ανά δεκαετία.

Στη δεκαετία του '60, η παραδοσιακή μουσική των λευκών κοινοτήτων των ΗΠΑ, η λεγόμενη folk, επηρέασε τη ροκ της περιόδου με αποτέλεσμα τη δημιουργία του folk/rock. Την ίδια περίοδο, δίνοντας μεγαλύτερη βαρύτητα στις ηλεκτρικές κιθάρες γίνεται γνωστό το blues/rock, ενώ στα μέσα της ίδιας δεκαετίας εισβάλλουν στοιχεία από ανατολίτικες μουσικές και δημιουργείται το ψυχεδελικό ροκ. Δεν αργούν να μπουν στο παιχνίδι και μουσικοί της ροκ που προέρχονταν από τη jazz, και να δημιουργήσουν το γνωστό μας σήμερα τζαζ/ροκ/φούζιον. Στη δεκαετία του '70, αρχίζουν να κάνουν την εμφάνισή τους οι υποκατηγορίες της

ροκ, όπως soft rock, punk rock, progressive rock και φυσικά το heavy metal, ενώ την επόμενη δεκαετία το εναλλακτικό ροκ, είναι αυτό που εντυπωσιάζει με την εμφάνισή του και τη σκυτάλη παίρνουν το μπριτ ποπ, το γκραντζ, και η indie rock.

3. Τα είδη της "ROCK" μουσικής

Post – Rock

Το post-rock είναι ένα μουσικό είδος το οποίο, όπως δηλώνει και το όνομά του, αποτελεί μια εξέλιξη της παραδοσιακής ροκ μουσικής. Είναι ένας ευρής όρος που περιλαμβάνει συγκροτήματα με πολύ διαφορετικό μεταξύ τους ήχο. Κύριο χαρακτηριστικό των περισσότερων συγκροτημάτων που θεωρούνται post-rock είναι ότι στην πλειοψηφία τους είναι ορχηστρικά αν και τον τελευταίο καιρό αρκετά συγκροτήματα έχουν αρχίσει να χρησιμοποιούν και φωνητικά.

Punk – Πανκ

Το πανκ είναι μουσικό είδος που ξεκίνησε τη δεκαετία του '60 και έγινε γνωστό στα τέλη της δεκαετίας του '70. Οι ρίζες του βρίσκονται στο garage rock αλλά και σε συγκροτήματα όπως οι MC5, Stooges, Ramones και New York Dolls, γύρω στα μέσα της δεκαετίας του '70 όμως έγινε δημοφιλές στην Αγγλία από συγκροτήματα όπως οι Sex Pistols, οι Clash, οι Crass κ.α. σαν μουσική του λευκού απορριπτόμενου νεολαίου και μέρος ενός κινήματος πολιτικής και κοινωνικής καταγγελίας και αμφισβήτησης του κατεστημένου.

Rock & Roll

Το ροκ εντ ρολ είναι είδος μουσικής που αναπτύχθηκε στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής περί τα τέλη της δεκαετίας του 1940 και γνώρισε μεγαλύτερη άνθιση κατά τη δεκαετία του 1950. Η έκρηξη έγινε το

1955 με την ταινία Black Board Jungle(Ζούγκλα του Μαυροπίνακα) με το σάουντρακ της ταινίας "Rock Around the Clock".Θεωρείται πρόγονος της ροκ μουσικής. Ως μουσικός όρος χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά από τον παραγωγό Άλαν Φριντ προκειμένου να περιγράψει τη μουσική που έπαιζε στο ραδιόφωνο, ένα μίγμα μπλουζ και κάντρι μουσικής.Το όνομα ροκ ν ρολ το έδωσε ο Άλαν Φριντ από τον στίχο ενός τραγουδιού του Μπιλ Χάλεϊ "rock,rock,rock everybody,roll,roll,roll everybody". Σημαντικοί εκπρόσωποι του είδους θεωρούνται οι Μπιλ Χάλεϊ (Bill Haley), Φατς Ντόμινο (Fats Domino), Λιτλ Ρίτσαρντ (Little Richard), Τσακ Μπέρι (Chuck Berry) και Έλβις Πρίσλεϊ (Elvis Presley).

Alternative rock

Εμφανίστηκε το 1980 και έγινε γνωστή στο κοινό τη δεκαετία του 1990.Αποτελείται από διάφορες υποκατηγορίες, όπως η Γκραντ Ροκ, η Μπριτζ ποπ, η Γκόθικ ,η Ιντι ποπ, Μαθ Ροκ, Ντριμ Ποπ και άλλα.

Folk rock

Εμφανίστηκε στα μέσα της δεκαετίας του 1960 στις Ηνωμένες Πολιτείες και το Ηνωμένο Βασίλειο. Είναι ένα είδος μουσικής που συνδυάζει στοιχεία της λαϊκής μουσικής και ροκ μουσικής

To Garage Rock

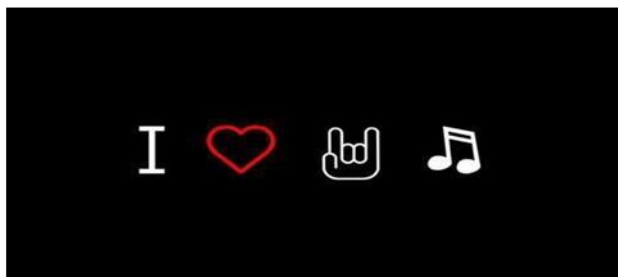
Εμφανίστηκε το 1963 έως το 1967 στις Ηνωμένες Πολιτείες και τον Καναδά. Είναι μια ακατέργαστη μορφή του rock and roll.

Τα κορυφαία συγκροτήματα στην ιστορία της Ροκ μουσικής

Στον μισό αιώνα ύπαρξης του ροκ, αναρίθμητα συγκροτήματα έχουν γράψει την ιστορία του μεγαλύτερου κινήματος της σύγχρονης μουσικής. Με εφόδια τις «μαύρες» κυρίως μουσικές της Αμερικής, – blues, folk, country, gospel, rock and roll, rhytm & blues – οι ροκ μπάντες αξιοποίησαν το ταλέντο και τη φαντασία τους, δημιουργώντας καινούργια είδη και ταυτότητες μέσα από την εξέλιξη των διαφορετικών απόψεων πάνω στη σύνθεση και την εκτέλεση. Τα ονόματα είναι αναρίθμητα, όμως στην πορεία κάποια από αυτά ξεχώρισαν, παίζοντας πρωταγωνιστικό ρόλο στη διαμόρφωση του ύφους και του στιλ της μεγάλης μουσικής παρέλασης που λέγεται rock. Το Ανώνυμο blog σας παρουσιάζει τις 5 κορυφαίες μπάντες, που μέσα από το έργο τους πέρασαν στη σφαίρα της μυθολογίας του ροκ.

1. THE BEATLES

Δημιουργήθηκαν: το 1960 στο Λίβερπουλ (Αγγλία). Διαλύθηκαν: στις 10 Απριλίου του 1970 ο Paul McCartney ανακοίνωσε επίσημα το τέλος των Beatles.

Τα μέλη της μπάντας: John Lennon (κιθάρα, φωνητικά), Paul McCartney (μπάσο, πλήκτρα, φωνητικά), George Harrison (κιθάρα, φωνητικά), Ringo Starr (τύμπανα, φωνητικά).

2. THE ROLLING STONES

Δημιουργήθηκαν: το 1962 στο Λονδίνο (Αγγλία).

Διαλύθηκαν: 47 χρόνια αργότερα συνεχίζουν να είναι η μεγαλύτερη rock and roll μπάντα στον κόσμο.

Τα μέλη της μπάντας: Mick Jagger (φουσαρμόνικα, πιάνο, φωνητικά), Keith Richards (κιθάρα, φωνητικά), Charlie Watts (τύμπανα), Ronnie Wood (μπάσο, φωνητικά). Πρώην μέλη: Brian Jones, Mick Taylor, Bill Wyman.

3. PINK FLOYD

Δημιουργήθηκαν: το 1965 στο Λονδίνο (Αγγλία).

Διαλύθηκαν: το 1994.

Τα μέλη της μπάντας: Syd Barrett (κιθάρα,

πιάνο,μαντολίνο, φωνητικά), Roger Waters (κιθάρα, μπάσο, φωνητικά), David Gilmour (κιθάρα, σαξόφωνο, φουσαρμόνικα, φωνητικά), Rick Wright (πλήκτρα), Nick Mason (τύδισκογραφία: 12 στούντιο LPs, 4 live LPs, 7 συλλογές, 5 soundtracks και 35 singles. Έχουν πουλήσει πάνω από 210 εκατομμύρια δίσκους σε όλο τον κόσμο.

4.LED ZEPPELIN

Δημιουργήθηκαν: το 1968 στο Λονδίνο (Αγγλία). Διαλύθηκαν: το 1980, μετά το θάνατο του John Bonham.

Τα μέλη της μπάντας: Robert Plant (φουσαρμόνικα, φωνητικά), Jimmy Page (κιθάρα, έγχορδα), John Paul Jones (μπάσο, τσέλο), John Bonham (τύμπανα, κρουστά, φωνητικά). Δισκογραφία: 9 στούντιο LPs, 3 live LPs, 9 συλλογές και 11 singles. Έχουν πουλήσει πάνω από 300 εκατομμύρια δίσκους παγκοσμίως.

5.U2

Δημιουργήθηκαν: το 1976 στο Δουβλίνο (Ιρλανδία).

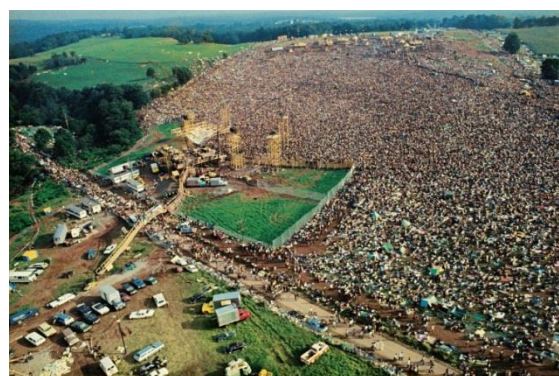
Διαλύθηκαν: συνεχίζουν με το αρχικό τους σχήμα.

Τα μέλη της μπάντας: Bono (κιθάρα, φουσαρμόνικα, φωνητικά), The Edge (κιθάρα, φωνητικά), Adam Clayton (μπάσο, πλήκτρα), Larry Mullen Jr. (τύμπανα, κρουστά, φωνητικά). Δισκογραφία: 12 στούντιο LPs, 7 live LPs, 5 συλλογές και 58 singles. Υπολογίζεται ότι έχουν πουλήσει κοντά στα 150 εκατομμύρια δίσκους παγκοσμίως.

Φεστιβάλ Γούντστοκ

Το Φεστιβάλ Γούντστοκ ήταν ένα τετραήμερο ροκ μουσικό φεστιβάλ. Ξεκίνησε στις 15 και έληξε στις 18 Αυγούστου του 1969. Έλαβε χώρα σε φάρμα, που ανήκε στον Μαξ Γιασγκούρ, στο Μπέθελ της Νέας Υόρκης. Η προσέλευση των θεατών αναμενόταν στις 60.000, ωστόσο στο χώρο παρευρέθηκαν περίπου 500.000 άνθρωποι, οι περισσότεροι εκ των οποίων ανήκαν στο κίνημα των χίπις. Πολλά μουσικά συγκροτήματα δεν κατάφεραν ποτέ να φθάσουν στο χώρο του φεστιβάλ, παραμένοντας στο αεροδρόμιο, λόγω του τεράστιου αριθμού των θεατών. Με τη λήξη του, σχηματίστηκε το μεγαλύτερο μποτιλιάρισμα που είχε ποτέ συμβεί στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής.

Αρχή :

Την ιδέα για τη διοργάνωση του φεστιβάλ είχαν οι νεαροί Μάικλ Λανγκ, Άρτι Κόρνφελντ, Τζων Ρόμπερτς και Τζόελ Ρόουζενμαν, με σκοπό την ανοικοδόμηση ενός μουσικού στούντιο στην περιοχή. Αρχικά, έβαλαν εισιτήριο και τοποθέτησαν φράκτες, περιμετρικά του χώρου, όμως, όταν έμαθαν για τον αριθμό των θεατών, έκοψαν τους φράκτες και σταμάτησαν να εκδίδουν εισιτήρια, ώστε να μη δημιουργηθούν συμπλοκές.

Συμμετέχοντες:

Οι σημαντικότεροι συμμετέχοντες ήταν ο Κάρλος Σαντάνα, η Τζάνις Τζόπλιν, ο Τζίμι Χέντριξ, η Τζόαν Μπαέζ, ο Τζο Κόκερ, οι Who, οι Jefferson Airplane, οι Grateful Dead, οι Crosby, Still, Nash & Young, ο Ρίτσι Χέιβενς, ο Πωλ Μπάττερφιλντ και ο Κάντρυ Τζο ΜακΝτόναλντ.

Ιδέες:

Οι ιδέες που προέβαλλε το Φεστιβάλ Γούντστοκ ήταν υπέρ της ειρήνης, της αγάπης, της ελεύθερης χρήσης ναρκωτικών και του ελεύθερου έρωτα και κατά του πολέμου (κυρίως αυτού του Βιετνάμ) και του ρατσισμού.

Μουσικά Top 10

Οι Top 10 συναυλίες όλων των εποχών στην Ελλάδα

1. Metallica στο Terra Vibe στις 03/07/2007

Πάνω από 30.000 άνθρωποι.

2. AC/DC – ΟΑΚΑ – 28 Μαΐου 2009

Πάνω από 50.000 άνθρωποι.

3. Pink Floyd - Ο.Α.Κ.Α. - 31 Μαΐου 1989

50-60.000..

4. Rolling Stones 16/09/1998

79.000 - Τη συναυλία άνοιξαν τα Ξύλινα Σπαθιά.

5. Νταλάρας στο Ο.Α.Κ.Α. στις 30/09 και 03/10 του 1983

Έκανε δύο συναυλίες, συγκεντρώνοντας συνολικά 160.000 ανθρώπους.

6. Madonna στο Ο.Α.Κ.Α. στις 27/09/2008

Πάνω από 60.000 άνθρωποι.

7. R.E.M. στο Παναθηναϊκό Στάδιο στις 05/10/2008

50.000 περίπου.

8. Δ. Σαββόπουλος στο Ο.Α.Κ.Α. στις 19/09/1983

Γιόρτασε την 20η επέτειο της καριέρας του με μια συναυλία στο Ολυμπιακό Στάδιο της Αθήνας, μπροστά σε 80.000 ανθρώπους.

9. Manu Chao στο Terra Vibe στις 10/07/2008

Πάνω από 30.000.

10. U2 στο Ο.Α.Κ.Α. στις 03/09/2010

Πάνω από 80.000 άνθρωποι.

Οι 10 μεγαλύτερες συναυλίες της ιστορίας (μέχρι το 2010)

10. Blockbuster RockFest (1997) με 385,000 άτομα για κοινό

Πρόκειται για ένα φεστιβάλ, που πραγματοποιήθηκε στο Texas Motor Speedway.

9. Woodstock (1969) με περισσότερους από 400,000 θεατές

8. Toronto SARS Benefit (2003) με περισσότερους από 450,000 θεατές

7. Simon & Garfunkel με περισσότερους από 500,000 θεατές

Στην δεύτερη συναυλία επανένωσης στο Central Park το 1981.

6. Isle of Wight Festival (1970) με περισσότερους από 600,000 θεατές .Isle of Wight Festival:

Πρόκειται για φεστιβάλ στην Αγγλία.

5. Summer Jam at WatkinsGlen(1973) με περισσότερους από 600,000 θεατές.

Πρόκειται για ένα τεράστιο hippy concert .

4. Steve Wozniak's (1983) US Festival με περισσότερους από 670,000 θεατές

Πρόκειται για φεστιβάλ του συνιδρυτή της Apple Computers, Steve Wozniak, στην Καλιφόρνια.

3. Garth Brooks in Central Park με περισσότερους από 750,000 θεατές

Ο [Garth Brooks](#) το 1997, για το κοινό του, στο Central Park.

2. New York Philharmonic in Central Park 1986 με περισσότερους από 800,000.

1. Rod Stewart at Copacabana Beach 1994 με περισσότερους από 3,500,000!

Οι 10 πιο εμπορικοί δίσκοι της ιστορίας

1. Michael Jackson - Thriller (1982)

Κατάφερε να σπάσει το φράγμα των 100 εκ. αντιτύπων

2. AC/DC - Back in Black (1980)

Ο δίσκος έχει πουλήσει πάνω από 50 εκατομμύρια αντίτυπα παγκοσμίως

3. Whitney Houston / Various artists - The Bodyguard (1992)

45 εκατομμύρια πωλήσεις

4. Eagles Their Greatest Hits (1971–1975) (1976)

κατάφεραν και έκαναν περισσότερα από 41 εκατομμύρια πωλήσεις

5. Bee Gees / Various artists - Saturday Night Fever (1977)

πάνω από 15 εκατομμύρια αντίτυπα.

6. Pink Floyd - The Dark Side of the Moon (1973)

Οι πωλήσεις έφτασαν τα 45 εκατομμύρια σε παγκόσμιο επίπεδο

7. Meat Loaf - Bat Out of Hell (1977)

Πούλησαν πάνω από 43 εκατομμύρια αντίτυπα σε όλο τον κόσμο

8. Shania Twain - Come on Over (2001)

Μέχρι σήμερα, το άλμπουμ έχει πουλήσει πάνω από 40 εκατομμύρια αντίτυπα σε όλο τον κόσμο

9. Fleetwood Mac- Rumours (1977)

το άλμπουμ έχει πουλήσει πάνω από 45 εκατομμύρια αντίτυπα σε όλο τον κόσμο

10. Backstreet Boys - Millennium (1999)

Πούλησαν πάνω από 40 εκατομμύρια αντίτυπα σε όλο τον κόσμο

Τα 10 πιο πετυχημένα τραγούδια στην Ελλάδα

10. «Με την Γλυκερία στην όμορφη νύχτα – Γλυκερία» (1983)- 350.000 αντίτυπα
09. «XXX ενθύμιον – Νότης Σφακιανάκης» (1999) - 370.000 αντίτυπα
08. «Γειά – Δέσποινα Βανδή» (2001)- 400.000 αντίτυπα
07. «Τραγούδι αισθηματικό – Γλυκερία» (1985)- 400.000 αντίτυπα
06. «Άξιον εστί – Μίκης Θεοδωράκης & Οδυσσέας Ελύτης & Γρηγόρης Μπιθικιώτης» (1964) 500.000 αντίτυπα
05. «50 χρόνια ρεμπέτικο τραγούδι – Γιώργος Νταλάρας» - 500.000 αντίτυπα
04. «Λάτιν – Γιώργος Νταλάρας» (1987) - 650.000 αντίτυπα
03. «Τα τραγούδια μου – Γιώργος Νταλάρας» (1983) - 700.000 αντίτυπα
02. «Τα νησιώτικα – Γιάννης Πάριος» (1982) - 800.000 αντίτυπα
01. «Ο Δρόμος – Μίμης Πλέσσας & Λευτέρης Παπαδόπουλος
Τραγουδούν οι Γιάννης Πουλόπουλος, Πόπη Αστεριάδη και Ρένα Κουμιώτη»
(1969) - 1.000.000 αντίτυπα

Τα soundtracks που άφησαν εποχή

- 1.Ο Τελευταίος των Μοϊκανών – 1992
- 2.Μαθήματα Πιάνου (The Piano) – 1993
- 3.A Single Man -2009
- 4.Ο Ταλαντούχος Κύριος Ρίπλει (The Talented mr.Ripley) – 1999
5. Η Ζωή είναι Ωραία' (La Vita e Bella) – 1997

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Μεθοδολογία Έρευνας.

Σύντομη περιγραφή.

Η έρευνα αυτή αποσκοπεί για την μουσική . Επειδή αυτό σχετίζεται άμεσα με τη συμπεριφορά και την ψυχολογία του κάθε έφηβου, τα οποία αποτελούν αστάθμητους παράγοντες, δεν μπορεί παρά να απαιτείται πολυδιάστατη προσέγγιση για την ερμηνεία και ανάλυσή τους. Έτσι αποφασίσαμε να υλοποιήσουμε την έρευνα μας συνδυάζοντας τρία διαφορετικά ερευνητικά εργαλεία: την παρατήρηση-συλλογή υποστηρικτικού υλικού, το ερωτηματολόγιο (δημοσκόπηση) και την ημιδομημένη συνέντευξη.

Αρχικά αναζητήσαμε τη γνώμη ειδικών – εμπειρογνομόνων πάνω στο θέμα, και επίσης αποφασίσαμε να χρησιμοποιήσουμε και αποτελέσματα από προγενέστερες έρευνες με παρόμοιο περιεχόμενο .

Σαν εργαλείο χρησιμοποιήθηκε το ερωτηματολόγιο με 14 ερωτήσεις κλειστού τύπου πολλαπλών επιλογών, όπου οι ερωτηθέντες επέλεξαν από συγκεκριμένο αριθμό απαντήσεων. Το ερωτηματολόγιο κατασκευάστηκε λαμβάνοντας υπόψη το σκοπό και τους στόχους της έρευνας και συμπεριλαμβάνεται στο παράρτημα και αναδεικνύοντας την ανάγκη για διαφορετικότητα .

Για την ποσοτική ανάλυση των δεδομένων που αντλήθηκαν από τα ερωτηματολόγια και τη παρουσίαση των αποτελεσμάτων χρησιμοποιήθηκαν εικόνες και σχήματα με διαγράμματα.

Τέλος αναζητήσαμε κάποιον ειδικό στα θέματα της μουσικής ο οποίος θα μας απαντούσε σε μια ημιδομημένη συνέντευξη. Έτσι με την βοήθεια του Σάκη φράγκο ο οποίος με ευχαρίστηση μας επισκέφτηκε στο σχολείο μας και μας έδωσε τη συνέντευξη, και ολοκληρώσαμε την έρευνά μας.

Συλλογή Υποστηρικτικού Υλικού

Αρχικά διατυπώσαμε τα βασικά ερωτήματα της ερευνητικής μας εργασίας. Ξεκινήσαμε αναλύοντας το πρώτο βασικό ερώτημα σε τέσσερις άξονες και κάθε υποομάδα ανέλαβε τη διερεύνηση ενός από αυτά. Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας συζητήσαμε συνολικά και καταλήξαμε στα συμπεράσματα του πρώτου βασικού ερωτήματος. Το δεύτερο και το τρίτο ερώτημα αποφασίσαμε μέσα από συζήτηση να απαντηθούν με την χρήση ενός πιο εξειδικευμένου ερευνητικού εργαλείου (ερωτηματολόγιο – ημιδομημένη συνέντευξη). Έπειτα συγκεντρώσαμε στοιχεία- δεδομένα για την διερεύνηση του τέταρτου βασικού ερωτήματος (αναζήτηση συμπερασμάτων υπάρχουσών ερευνών, γνώμη ειδικών κλπ.). Τέλος, προχωρήσαμε στην εκτέλεση μιας παρατήρησης μέσα από την οποία εντυφήσαμε στα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της μουσικής.

Δουλέψαμε αρκετά σε 4 υπό- ομάδες. Συχνά όμως η ομάδα δούλεψε σαν σύνολο. Συζητήσαμε το θέμα της εργασίας και ύστερα την χωρίσαμε σε βασικά ερωτήματα έτσι ώστε να διευκολύνουμε την ερευνά. Η κάθε μια ανέλαβε από ένα τμήμα από αυτά τα ερωτήματα. Έπειτα αναζητήσαμε τις απαραίτητες πληροφορίες έτσι ώστε να απαντηθούν τα ερωτήματα. Αφού εντοπίσαμε αυτά που χρειαζόμασταν, τα αποθηκεύσαμε και τα αποστείλαμε στον Η/Υ του καθηγητή μας για να τα αξιολογήσει προχωρώντας έτσι στο τελευταίο στάδιο της ερευνητικής εργασίας που είναι η σύνταξη κειμένου.

Ερωτηματολόγιο

Το ερωτηματολόγιο αποτελεί το σύνολο γραπτών ερωτήσεων σχετικών με το πρόβλημα, τις οποίες ο ερευνητής απευθύνει ομοιόμορφα στα υποκείμενα του δείγματος με σκοπό να συγκεντρώσει τις αναγκαίες ερευνητικές πληροφορίες. Πρόκειται δηλαδή για ένα όργανο έρευνας με το οποίο συγκεντρώνονται έμμεσα πολλές και διάφορες πληροφορίες. Χρησιμοποιήσαμε το ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο με τις ερωτήσεις που είχαμε διατυπώσει οι ίδιοι οι μαθητές, έχοντας την ικανότητα να τις δημοσιεύουμε στο διαδίκτυο, βλέποντάς τες δημόσια στην ιστοσελίδα του Google Drive (<https://goo.gl/forms/EvvUpOsuEAnGQhYG2>) Αφού οι ερωτήσεις απαντήθηκαν, μετά από πολύ μικρό χρονικό διάστημα είχαμε την ικανότητα να δούμε τις απαντήσεις online από το Google Drive την ίδια ακριβώς στιγμή. Να σημειώσουμε ότι το δείγμα αποτελούσαν οι ίδιοι οι μαθητές του Γενικού Λυκείου Αυλίδας, δηλαδή έφηβοι 14-18 χρονών, κάτοικοι μιας ημιαστικής περιοχής.

Χρησιμοποιώντας αυτό το ερωτηματολόγιο ως βασικό εργαλείο έτσι ώστε να διερευνήσουμε την άποψη των εφήβων για το συγκεκριμένο θέμα. Για τη διατύπωσή του στηριχτήκαμε πάνω στους εξής βασικούς άξονες .

1. Ποια είδη μουσικής-καλλιτέχνες
2. Πόσο ασχολούνται και πως
3. Μέσα που ακούν
4. Επίδραση της μουσικής
5. Κόστος

Το ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήσαμε το παραθέτουμε στο Παράρτημα της εργασίας.

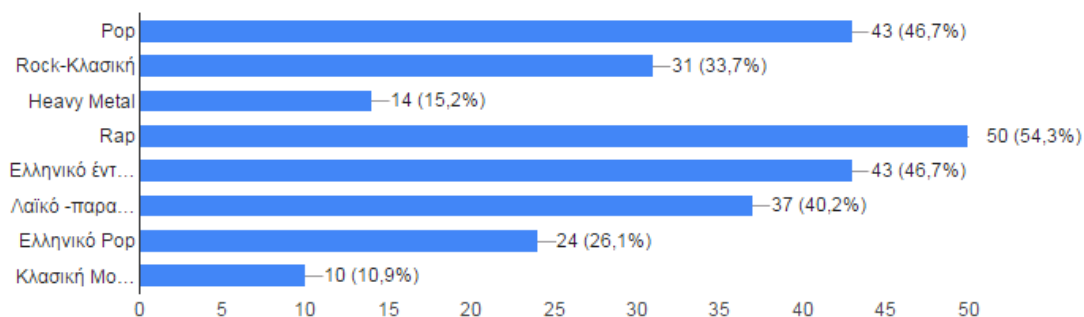
Τέλος συγκεντρώσαμε τα απαντημένα πλέον ερωτηματολόγια και μέσα από αυτά καταλήξαμε σε συγκεκριμένα συμπεράσματα .

Τρόπος επεξεργασίας δεδομένων από τα ερωτηματολόγια .

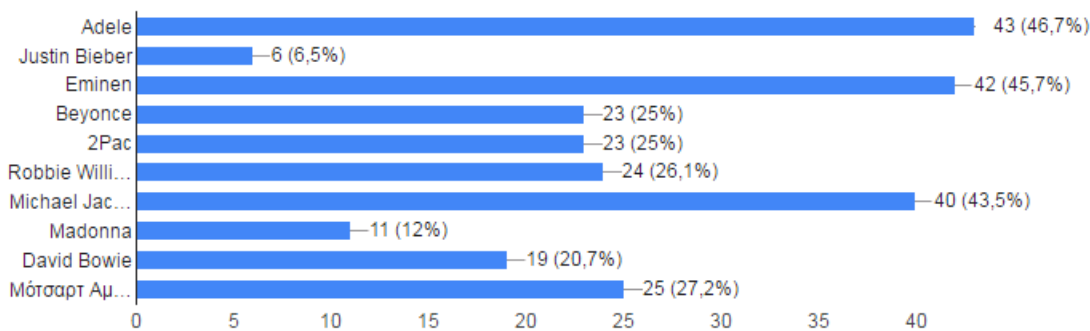
Αφού απαντήθηκαν όλα τα ερωτηματολόγια, μια ομάδα μαθητών ανέλαβε να επεξεργαστεί τα αποτελέσματα τους. Η δυνατότητες που μας έδωσε η ηλεκτρονική δημοσκοπήση ήταν πολύ μεγάλες, διότι μπορούσαμε σε πραγματικό χρόνο να έχουμε πλήρη εικόνα των αποτελεσμάτων, δηλαδή να βλέπουμε τις γραφικές παραστάσεις των απαντήσεων, οι οποίες παράγονται αυτόματα από το εργαλείο που επιλέξαμε. Στη συνέχεια η ολομέλεια, με τη βοήθεια αυτών των διαγραμμάτων, συζήτησε και κατέληξε στα συμπεράσματα του ερωτηματολογίου.

Αποτελέσματα απαντήσεων ερωτηματολογίου

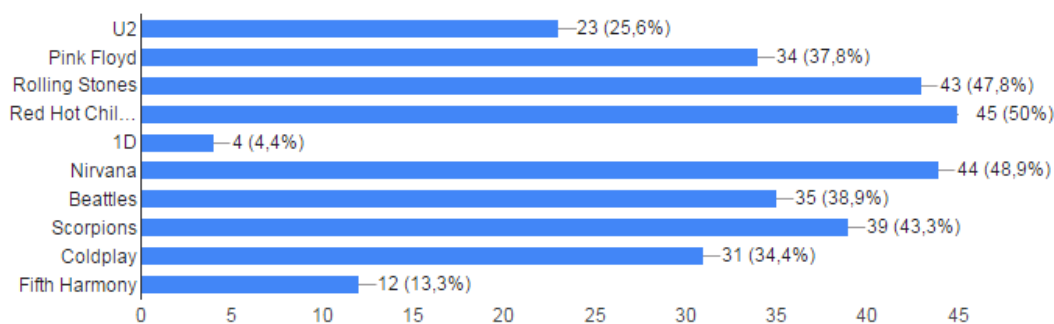
1. Ποιο από τα παρακάτω είδη μουσικής προτιμάτε; (επιλέξτε όσα επιθυμείτε)

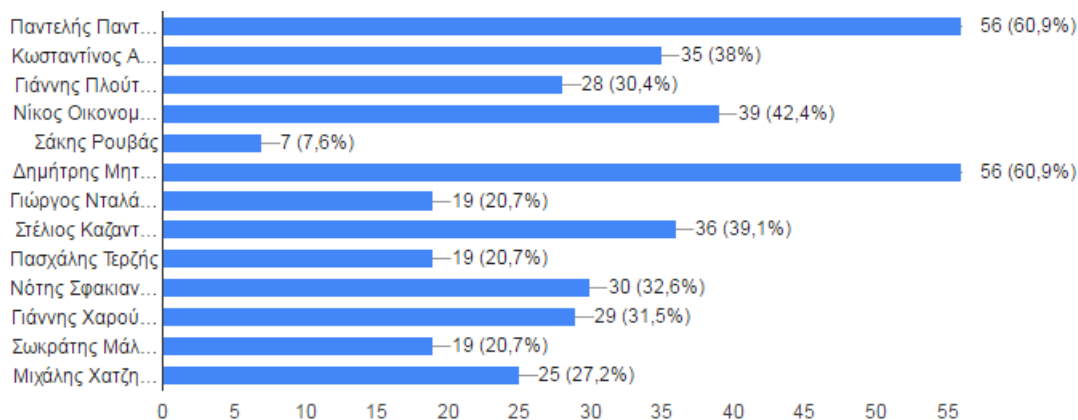
2. Ποιους από τους παρακάτω θεωρείτε σημαντικούς καλλιτέχνες; (επιλέξτε όσα επιθυμείτε)

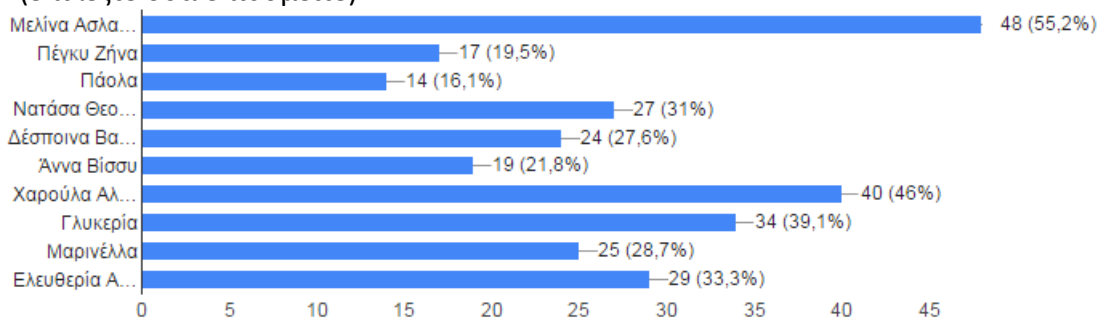
3. Ποια από τα παρακάτω θεωρείτε σημαντικά συγκροτήματα; (επιλέξτε όσα επιθυμείτε)

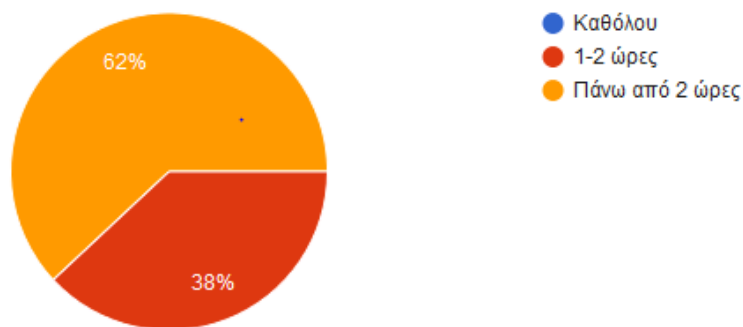
4. Ποιους από τους παρακάτω Έλληνες θεωρείτε σημαντικούς καλλιτέχνες; (επιλέξτε όσα επιθυμείτε)

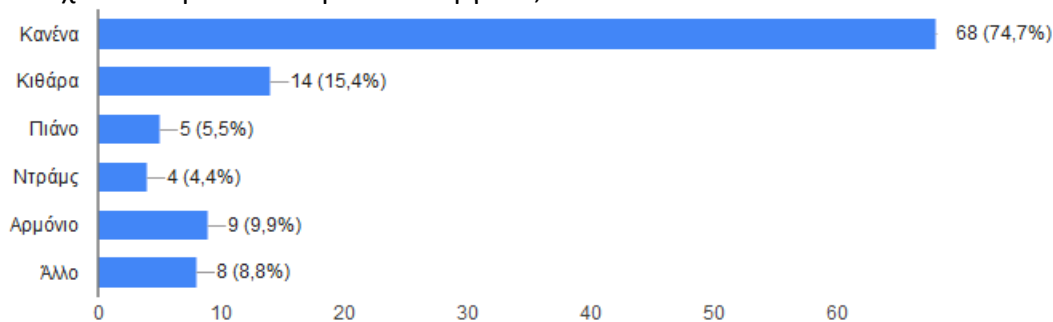
5. Ποιες από τις παρακάτω Ελληνίδες θεωρείτε σημαντικές καλλιτέχνιδες; (επιλέξτε όσα επιθυμείτε)

6. Πόσες ώρες την ημέρα ακούτε μουσική;

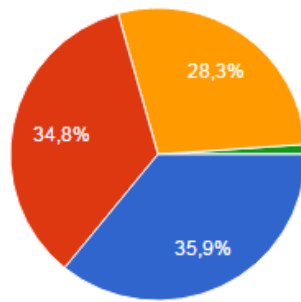

• Ασχολείστε με κάποιο μουσικό όργανο;

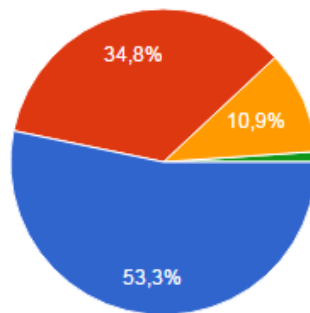
• Ποιο από τα παρακάτω σας χαρακτηρίζει;

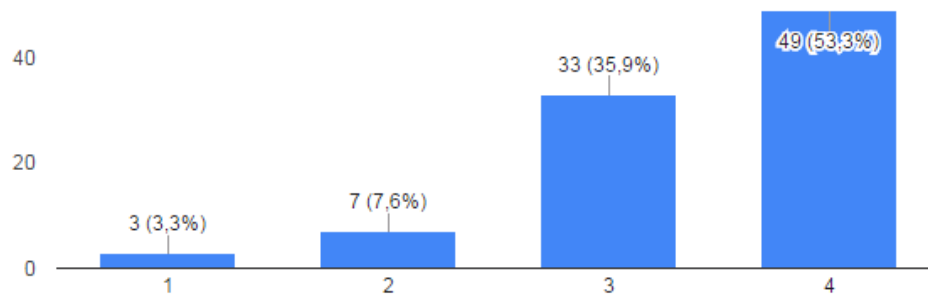
- Ακούω μουσική όλη μέρα, ότι κι αν κάνω.
- Ακούω μουσική αρκετές ώρες στον ελεύθερο χρόνο μου.
- Ακούω μουσική κάποιες συγκεκριμένες στιγμές.
- Ακούω μουσική σπάνια ή καθόλου.

- Κατά πόσο η μουσική που ακούτε επηρεάζει το ντύσιμό σας;

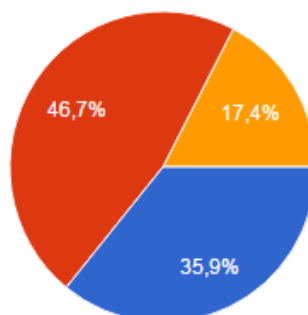

- Καθόλου
- Λίγο
- Πολύ
- Πάρα πολύ

- Πόσο επηρεάζει η μουσική την ψυχολογία σας;

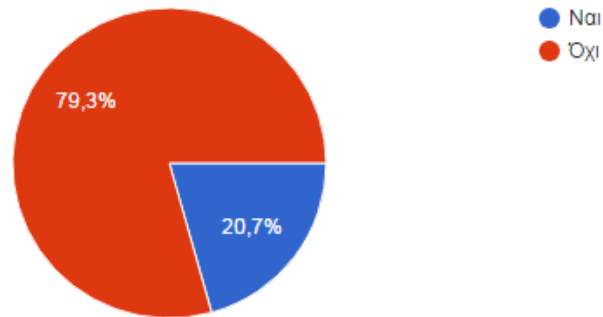

- Πόσο επηρεάζει τις κοινωνικές σας σχέσεις; (π.χ. φίλια, κοινωνικές εκδηλώσεις, μαγαζιά που προτιμάτε κ.λ.π.)

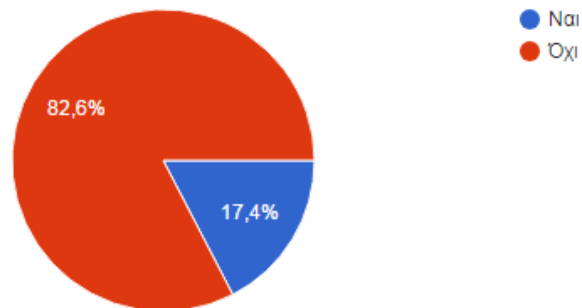

- Καθόλου
- Λίγο
- Πολύ

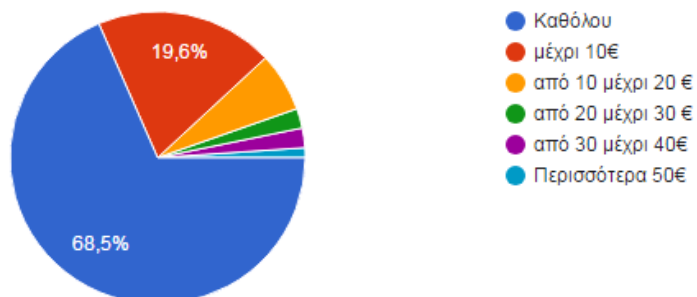
- Αγοράζετε μουσικά CD/DVD ή δίσκους;

- Αγοράζετε μουσική από το διαδίκτυο;

- Πόσα χρήματα χαλάτε το χρόνο για να ακούτε μουσική; (αγορά CD-δίσκων, ψηφιακά τραγούδια κ.λ.π)

Συμπεράσματα της δημοσκόπησης

Τα συμπεράσματα που καταλήξαμε έπειτα από την ανάλυση των αποτελεσμάτων που βγάλαμε από τη δημοσκόπηση είναι τα εξής:

Σχετικά με τις προτιμήσεις των εφήβων :

Το είδος που προτιμά περίπου το 50% των εφήβων είναι η rap ενώ το μικρότερο ποσοστό (10,9%) επέλεξε την κλασική μουσική. Έτσι, οι τρεις πιο δημοφιλείς καλλιτέχνες είναι η ποπ τραγουδίστρια Adele, ο ράπερ Eminem και ο Michael Jackson . Ωστόσο το 30 % περίπου επέλεξε τον Μότσαρτ, γεγονός που μας δείχνει ότι αναγνωρίζουν την αξία της κλασικής μουσικής. Από τα συγκροτήματα φαίνεται πως τα πιο δημοφιλή είναι οι Red Hot Chili Peppers και οι Nirvana παρόλο που το ποσοστό που επέλεξε την ροκ μουσική ήταν πολύ μικρό. Από τους Έλληνες καλλιτέχνες περισσότερο συγκίνησαν οι λαϊκοί τραγουδιστές (Μητροπάνος, Παντελίδης) και οι τραγουδίστριες Μελίνα Ασλανίδου και Χαρούλα Αλεξίου με ποσοστά περίπου 50 % .

Σχετικά με τον χρόνο που περνούν οι έφηβοι ακούγοντας/παίζοντας μουσική:

Παραπάνω από τους μισούς εφήβους απάντησαν ότι ακούν μουσική πάνω από δύο ώρες την ημέρα όμως δυστυχώς το μεγαλύτερο ποσοστό δεν ασχολείται με κάποιο μουσικό όργανο . Η κιθάρα ,ωστόσο, φαίνεται πως συγκεντρώνει το μεγαλύτερο ποσοστό με διαφορά σε σύγκριση με τα υπόλοιπα όργανα. Επιπλέον, η πλειοψηφία δήλωσε ότι η μουσική που ακούει δεν τους επηρεάζει στον τρόπο ντυσίματος αλλά στην ψυχολογία τους και ελάχιστα στις κοινωνικές τους σχέσεις.

Σχετικά με τις αγορές τους:

Οι 2/10 εφήβους απάντησαν ότι αγοράζουν cd/dvd και ακόμη μικρότερο ποσοστό ότι αγοράζει μουσική από το διαδίκτυο . Προφανώς το μεγαλύτερο ποσοστό δεν ξοδεύει καθόλου χρήματα για την μουσική ενώ από όσους ξοδεύουν το όριο των χρημάτων ανά χρόνο είναι δέκα ευρώ.

Συνέντευξη

Αποφασίσαμε να πάρουμε μια συνέντευξη από κάποιον ειδικό, ο οποίος θα μπορούσε να μας βοηθήσει να δώσουμε απαντήσεις, αλλά και να συνδυάσουμε τις απαντήσεις του σε σχέση με τα συμπεράσματα του ερωτηματολογίου μας. Έτσι καλέσαμε και πήραμε συνέντευξη από τον Σάκη Φράγκο, ο οποίος μας βοηθήσει. Συνθέσαμε μια συνέντευξη 16 ερωτήσεων, χωρισμένες σε 3 βασικούς άξονες, στην οποία όμως οι ερωτήσεις αποτελούσαν το έναυσμα για περισσότερη συζήτηση. Οι ερωτήσεις της συνέντευξης παρατίθενται στο Παράρτημα.

Η συνέντευξη-συζήτηση πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια 2 διδακτικών ωρών, αφού ο Σάκης Φράγκος για το σκοπό αυτό επικοινωνήσε με το σχολείο μας μέσω skype.

Ερωτήσεις Συνέντευξης

Προσωπικές ερωτήσεις

1. Από ποια ηλικία αρχίσατε να ασχολείστε με την μουσική και ποια ήταν η πρώτη σας δουλειά που σχετίζεται με την μουσική ;
2. Ποιο είδος μουσικής σας αρέσει περισσότερο και γιατί;
3. Έχετε σπουδάσει κάτι τελείως διαφορετικό από το επάγγελμά σας;
4. Παίζετε κάποιο μουσικό όργανο ;

Οικονομικός τομέας

5. Η επαγγελματική ενασχόληση με την μουσική σας εξασφαλίζει ικανοποιητικές οικονομικές απολαβές;
6. Πως πάνε οι πωλήσεις του περιοδικού φέτος και πως ήταν πριν από μια δεκαετία;
7. Πόσες και ποιες δουλειές κάνετε για να τα βγάλετε πέρα;
8. Έχετε σκεφτεί να κάνετε κι άλλη εργασία εξαιτίας του μισθού σας;
9. Πως επηρέασε η οικονομική κρίση την μουσική βιομηχανία ; Πότε άρχισε να γίνεται εμφανές αυτό;
10. Πως επηρεάστηκαν οι καλλιτέχνες από την δυνατότητα των χρηστών του διαδικτύου να κατεβάζουν τα τραγούδια που θέλουν δωρεάν;

Συνεργασίες

11. Με πόσους καλλιτέχνες έχετε συνεργαστεί αυτά τα χρόνια;
12. Έχετε προσωπικές επαφές με κάποιους από αυτούς ;
13. Τι είναι αυτό που χρειάζεται περισσότερο για μια καλή συνεργασία;
14. Πως ένα τραγούδι ή ένας δίσκος γίνεται μεγάλη επιτυχία ;
15. Πόσους δίσκους έχετε στην συλλογή σας;
16. Θα προτείνατε σε νέους ανθρώπους να ακολουθήσουν το επάγγελμά σας ή κάποιο επάγγελμα σχετικά με την μουσική ;

Συμπεράσματα συνέντευξης

Προσωπικές Ερωτήσεις

Ξεκίνησε να ασχολείται με την μουσική και συγκεκριμένα με το ραδιόφωνο σε ηλικία 22 ετών ενώ σταδιακά ασχολήθηκε και με άλλες δουλειές που είχαν σχέση με την μουσική. Αναφέρει πως δεν ακούει ελληνική μουσική παρά μόνο heavy metal και rock. Ακόμα επισημάνει πως δεν σπούδασε κάτι διαφορετικό από την μουσική αλλά φαίνεται περίεργο που δεν παίζει κάποιο μουσικό όργανο ενώ πήγαινε για 7 με 8 χρόνια ωδείο.

Οικονομικός Τομέας

Τα κέρδη δεν είναι τόσο ικανοποιητικά όσο ήταν στο παρελθόν, όταν εργαζόταν στην εφημερίδα το 1990 που είχε σημαντικές απολαβές. Στα μέσα του 2000 είχε παρουσιαστεί μία κάμψη 10% στον τύπο με αποτέλεσμα να κλείσουν τα περισσότερα περιοδικά. Λόγω των παραπάνω για να τα βγάλει πέρα ασχολήθηκε με τουλάχιστον 5 εργασίες εκ των οποίων οι 4 είχαν να κάνουν με την μουσική ενώ η πιο πρόσφατη είναι προπονητής μπάσκετ. Τέλος ο πρώτος τομέας που επηρεάστηκε από την κρίση ήταν η μουσική, καθώς άρχισε να γίνεται εμφανές από το παράνομο κατέβασμα τραγουδιών και άλμπουμ από το διαδίκτυο.

Συνεργασίες

Αναφέρει πως έχει συνεργαστεί με μεγάλους Έλληνες καλλιτέχνες αλλά και όσους έχουν παίζει heavy metal. Προτιμάει να κρατάει με όλους μόνο επαγγελματικές σχέσεις αλλά ίσως υπάρξουν πιο φιλικές σχέσεις με ξένους καλλιτέχνες. Επιπρόσθετα, λέει πως δεν ξοδεύει σχεδόν καθόλου χρήματα για δίσκους διότι τους του δίνουν δωρεάν. Κλείνοντας προτείνει στους νέους να ακολουθήσουν τα όνειρά τους και να κάνουν αυτό που θέλουν.

ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Με την αυτοαξιολόγηση που έγινε μέσα από την ηλεκτρονική διεύθυνση <http://goo.gl/forms/AO89bQsnqG> όπου οι μαθητές απάντησαν ένα ερωτηματολόγιο αλλά και από συζήτηση στην τάξη καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι οι μαθητές έμειναν ευχαριστημένοι από τον προγραμματισμό των επιμέρους φάσεων που κάναμε σαν ομάδα. Αν και αστάθμητοι παράγοντες οδήγησαν στο να χαθούν πολύτιμες ώρες με αποτέλεσμα να χρειαστεί αναπρογραμματισμός των φάσεων ο οποίος όμως οδήγησε σε ικανοποιητικά αποτελέσματα.

Οι ίδιοι οι μαθητές πιστεύουν πως δεν ήταν αρκετά συνεπείς με την τήρηση των χρονοδιαγραμμάτων.

Οι ίδιοι οι μαθητές πιστεύουν πως δεν ήταν αρκετά συνεπείς με την τήρηση των χρονοδιαγραμμάτων.

Καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι η λήψη των αποφάσεων δεν ήταν ιδιαίτερα εύκολη, ενώ το κλίμα και το πνεύμα αποδοχής συνεργασίας και στήριξης των μελών ήταν σχεδόν καλό από τον καλό συγχρονισμό που είχαν οι ομάδες αλλά και με σημαντικές αρνητικές εξαιρέσεις.

Τέλος η αξιοποίηση του χρόνου κάθε ομάδας ήταν σχεδόν έως αρκετά καλή.

Οι περισσότεροι μαθητές είναι απόλυτα ικανοποιημένοι από την ενεργή συμμετοχή με πληροφορίες, ιδέες, ερωτήματα και επιχειρήματα στις συζητήσεις και τις λοιπές εργασίες της ομάδας.

Επίσης οι περισσότεροι μαθητές της ομάδας με ελάχιστες εξαιρέσεις, αναγνώριζαν, επαινούσαν και ενθάρρυναν τις προσπάθειες των άλλων μελών.

Ακόμα όλοι οι μαθητές πρόσφεραν την βοήθειά τους σε άλλα μέλη της ομάδας τους όταν παρουσιάστηκε ανάγκη. Στις περισσότερες περιπτώσεις, αν και λίγο επιφυλακτικά, τα μέλη της ομάδας ζητούσαν βοήθεια και ιδέες από τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας, όταν βρέθηκαν σε δύσκολη θέση.

Επίσης, παρατηρήθηκε ότι τα περισσότερα μέλη δεν έμειναν πολύ ικανοποιημένα από το πόσο συνεπείς ήταν με τις υποχρεώσεις τους, πλην κάποιων εξαιρέσεων.

Αντίστοιχα και τα αποτελέσματα στο αν ήταν συνεπείς στα χρονοδιαγράμματα και αν παρέδωσαν τις εργασίες που τους ανατέθηκαν έγκαιρα.

Όμως δεν είναι μεγάλο το ποσοστό που σύμβαλε θετικά στην άμβλυση εντάσεων, συγκρούσεων και στην αναζήτηση συνθετικών λύσεων.

Τέλος σε μέτριο βαθμό αποδέχτηκαν και συζητούσαν την κριτική και τις διαφορετικές απόψεις και αναζήτησαν τρόπους σύνθεσης, αποφεύγοντας τις στείρες αντιπαραθέσεις.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ερωτηματολόγιο Μουσική - Α1

1. Ποιο από τα παρακάτω είδη μουσικής προτιμάτε; (επιλέξτε όσα επιθυμείτε)

Pop

Rock-Κλασική

Heavy Metal

Rap

Ελληνικό έντεχνο

Λαϊκό -παραδοσιακό

Ελληνικό Pop

Κλασική Μουσική

2. Ποιους από τους παρακάτω θεωρείτε σημαντικούς καλλιτέχνες; (επιλέξτε όσα επιθυμείτε)

Adele

Justin Bieber

Eminem

Beyonce

2Pac

Robbie Williams

Michael Jackson

Madonna

David Bowie

Μότσαρτ Αμαντέους

3. Ποια από τα παρακάτω θεωρείτε σημαντικά συγκροτήματα; (επιλέξτε όσα επιθυμείτε)

U2

Pink Floyd

Rolling Stones

Red Hot Chilli Peppers

1D

Nirvana

Beattles

Scorpions

Coldplay

Fifth Harmony

4. Ποιους από τους παρακάτω Έλληνες θεωρείτε σημαντικούς καλλιτέχνες; (επιλέξτε όσα επιθυμείτε)

Παντελής Παντελίδης

Κωσταντίνος Αργυρός

Γιάννης Πλούταρχος

Νίκος Οικονομόπουλος

Σάκης Ρουβάς

Δημήτρης Μητροπάνος

Γιώργος Νταλάρας

Στέλιος Καζαντζίδης

Πασχάλης Τερζής

Νότης Σφακιανάκης

Γιάννης Χαρούλης
Σωκράτης Μάλαμας
Μιχάλης Χατζηγιάννης

**5. Ποιες από τις παρακάτω Ελληνίδες θεωρείτε σημαντικές καλλιτέχνιδες;
(επιλέξτε όσα επιθυμείτε)**

Μελίνα Ασλανίδου
Πέγκυ Ζήνα
Πάολα
Νατάσα Θεοδωρίδου
Δέσποινα Βανδή
Άννα Βίσσυ
Χαρούλα Αλεξίου
Γλυκερία
Μαρινέλλα
Ελευθερία Αρβανιτάκη

6. Πόσες ώρες την ημέρα ακούτε μουσική;

Καθόλου

1-2 ώρες

Πάνω από 2 ώρες

7. Ασχολείστε με κάποιο μουσικό όργανο;

Κανένα

Κιθάρα

Πιάνο

Ντράμς

Αρμόνιο

Άλλο

8. Ποιο από τα παρακάτω σας χαρακτηρίζει;

Ακούω μουσική όλη μέρα, ότι κι αν κάνω.

Ακούω μουσική αρκετές ώρες στον ελεύθερο χρόνο μου.

Ακούω μουσική κάποιες συγκεκριμένες στιγμές.

Ακούω μουσική σπάνια ή καθόλου.

9. Κατά πόσο η μουσική που ακούτε επηρεάζει το ντύσιμό σας;

Καθόλου

Λίγο

Πολύ

Πάρα πολύ

10. Πόσο επηρεάζει η μουσική την ψυχολογία σας;

Καθόλου

1

2

3

4

Πολύ

11. Πόσο επηρεάζει τις κοινωνικές σας σχέσεις; (π.χ. φιλία, κοινωνικές εκδηλώσεις, μαγαζιά που προτιμάτε κ.λ.π.)

Καθόλου

Λίγο

Πολύ

12. Αγοράζετε μουσικά CD/DVD ή δίσκους;

Ναι

Όχι

13. Αγοράζετε μουσική από το διαδίκτυο;

Ναι

Όχι

14. Πόσα χρήματα χαλάτε το χρόνο για να ακούτε μουσική; (αγορά CD-δίσκων, ψηφιακά τραγούδια κ.λ.π)

Καθόλου

μέχρι 10€

από 10 μέχρι 20 €

από 20 μέχρι 30 €

από 30 μέχρι 40€

Περισσότερα 50€

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ-ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CF%81%CF%87%CE%B1%CE%AF%CE%B1_%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%B7%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE_%CE%BC%CE%BF%CF%85%CF%83%CE%B9%CE%BA%CE%AE

https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9A%CE%BB%CE%B1%CF%83%CE%B9%CE%BA%CE%AE_%CE%BC%CE%BF%CF%85%CF%83%CE%B9%CE%BA%CE%AE

<http://lyk-peir>

anavr.att.sch.gr/Lessons/01HUMANITIES/History/StudentWorks/20_Margaritou/09_Moisiadou.pdf

<https://funtoddler.wordpress.com/2013/07/08/%CF%80%CF%89%CF%83-%CE%BC%CF%80%CE%BF%CF%81%CE%B5%CE%B9-%CE%BD%CE%B1-%CE%B5%CF%80%CE%B7%CF%81%CE%B5%CE%B1%CF%83%CE%B5%CE%B9-%CE%B7-%CE%BC%CE%BF%CF%85%CF%83%CE%B9%CE%BA%CE%B7-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%B9/>

πηγή: http://www.hiphop.gr/forum_topic/174836/3

<http://gym-istiaias.eyv.sch.gr/mathites/rock.pdf>

https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A1%CE%BF%CE%BA_%CE%BC%CE%BF%CF%85%CF%83%CE%B9%CE%BA%CE%AE

<http://www.musicheaven.gr/html/modules.php?name=Blog&file=page&op=viewPost&pid=12087>

<http://www.asxetos.gr/entheto/eidi-moysikis/post-rock.html>

<http://www.musicheaven.gr/html/modules.php?name=Blog&file=page&op=viewPost&pid=12087>

https://en.wikipedia.org/wiki/Social_effects_of_rock_music

<http://gym-istiaias.eyv.sch.gr/mathites/rock.pdf>

http://musicstorytelling.blogspot.gr/2012/03/rock_09.html

<http://www.in.gr/entertainment/music/news/article/?aid=1300122866#5>

<http://anwnimo.blogspot.gr/>

[https://el.wikipedia.org/wiki/Φεστιβάλ_Γούντοκ](https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A1%CE%BF%CE%BA_%CE%BC%CE%BF%CF%85%CF%83%CE%B9%CE%BA%CE%AE)